

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ФАКУЛЬТЕТ ХОРЕОГРАФІЧНОГО МИСТЕЦТВА

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня Магістр
зі спеціальності 024 Хореографія

на тему: «НАРОДНІ ТАНЦЮВАЛЬНІ ТРАДИЦІЇ БУКОВИНСЬКОГО
РЕГІОНУ В КОНТЕКСТІ ЯРМАРКОВОГО СВЯТКУВАННЯ»

Структура кваліфікаційної роботи:

- теоретична частина творчого проекту
- творчий проект – хореографічна композиція

«БУКОВИНСЬКИЙ ЯРМАРОК»

виконавець: здобувач вищої освіти
рівня магістр
заочної форми навчання
Наталя КОРОЛЬОВА

керівник кваліфікаційної роботи:
Доцент, кандидат педагогічних наук, доцент
Ольга ХЕНДРИК

Харків – 2024 р.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. МАТЕРІАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	7
1.1. Історичні аспекти розвитку буковинського народного танцю	7
1.2. Стилiстичні особливості народного танцю Буковини	11
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНИХ АНАЛОГІВ ТА ПРОТОТИПІВ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	17
2.1. Ярмарок та її значення в українській народній культурі	17
2.2. Буковинський народний танець в контексті колективів з українського народного танцю	23
ТВОРЧИЙ ПРОЕКТ	
РОЗДІЛ 1. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	28
1.1. Основні характеристики хореографічного твору	28
1.2. Дійові особи та їх стисла характеристика	28
1.3. Лібрето	28
1.4. Розгорнутий зміст	29
1.5. Драматургія	31
1.6. Музичний аналіз	31
1.7. Костюми (опис та зображення)	33
1.8. Реквізити (опис та зображення)	41
РОЗДІЛ 2. ПОСТАНОВЧИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ	42
ВИСНОВКИ	54
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	58

ВСТУП

Актуальність теми. Буковинський народний танець має свої коріння в давні часи, а саме в язичницьку епоху. В ті давні періоди танці та хороводи були не лише елементом розваг та святкувань, але й безпосередньо вплетені в канву повсякчасного життя. Народна хореографія використовувалася для вираження радості, спілкування, обрядів та ритуалів.

Попри різні труднощі, зокрема соціальні обмеження та чужоземні впливи, буковинська народна хореографічна культура не лише зуміла зберегти свою унікальність, але й пройшла якісний розвиток. Цей розвиток виразився у розширенні художньої лексики, збагаченні жанрового розмаїття та розвитку художнього стилю. Буковинська народна хореографія завжди відзначалася яскравими витворами мистецтва, що відображали дух національної культури та ідентичності. Зазначені фактори підкреслюють важливість вивчення, збереження та популяризації буковинської народно-сценічної хореографії як надзвичайної культурної спадщини, яка розкриває багатство національної історії та традицій.

В сучасних умовах воєнного конфлікту впливають на традиції культурної спадщини, зокрема народних танців, і можуть викликати ряд трансформаційних процесів. Серед факторів впливу слід відзначити обмежений доступ до традиційних практик, що виникає внаслідок евакуації, розривів у родинних стосунках та знищення культурних інфраструктур.

Учасники народних танців можуть демонструвати знижений інтерес до художніх виразів внаслідок впливу воєнно-конфліктних ситуацій, включаючи психологічний стрес та фізичні труднощі. Враховуючи ці обставини, може виникнути необхідність адаптації традиційних елементів народного танцю до нових реалій. Однак в умовах війни також можливе створення нових традицій чи адаптація існуючих, як виразу спроби спільноти знаходити творчі методи вираження власної ідентичності в контексті змін.

Зокрема, народна хореографія може виступати як засіб спільної об'єднаності в умовах військових конфліктів, сприяючи підвищенню соціальної солідарності та позитивному впливу на психічне здоров'я учасників. Важливо

розглядати ці явища в контексті конкретних обставин та реакцій спільноти на виклики, що виникають у контексті військових дій. В історії взаємин між Росією та Україною дійсно існує довгий контекст культурного взаємодії та взаємовпливу. Проте, також можна визначити етапи, коли спостерігалися спроби асиміляції чи нав'язування російської культури українцям.

Одним із прикладів є період імперії та радянської ери, коли політика культурної інтеграції часто призводила до спроб асиміляції української культурної спадщини в межах загальноросійського наративу. Це включало в себе намагання підкорити українську мову, літературу, традиції та історію російській ідеології. Проте, в умовах незалежності України, спостерігається активний процес відновлення та збереження української національної ідентичності, включаючи культурні аспекти. Зокрема, велика увага приділяється розвитку та підтримці української мови, літератури, українському танцю тощо.. Отже, хоча історично були періоди, коли російська влада активно втручалася в культурний простір України, сучасні тенденції спрямовані на утвердження та збереження української культурної самобутності.

У другій половині ХХ століття буковинська народна хореографія розцвітала завдяки результативному поєднанню традиційних форм автохтонного танцю та новітніх досягнень народно-сценічного мистецтва. Цей розвиток був величезною заслугою професійних та аматорських танцювальних колективів. Важливу роль у розвитку буковинської професійної народно-сценічної хореографії відіграв національний академічний Гуцульський ансамбль пісні й танцю при Івано-Франківській обласній філармонії та Буковинський академічний ансамбль пісні й танцю при Чернівецькій обласній філармонії.

Видатні хореографи та фольклористи протягом ХХ століття, активно та ретельно досліджували буковинську народну хореографію: В. Верховинець, В. Авраменко, Р. Гарасимчук, (вивчали танцювальний фольклор Буковинського регіону); А. Гуменюк, Г. Боримська, К. Василенко, Д. Ластівка, Д. Демків (досліджували традиції та обряди Буковинського регіону); В. Піпаш та А. Сидорчук (описували музичний матеріал даного регіону).

Сучасні питання та проблематику буковинського народно-сценічного хореографічного мистецтва даного регіону досліджувались та обговорювались в працях таких авторів, як Ю. Станішевський, С. Безклубенко, Б. Кокуленко, В. Литвиненко, О. Голдрич, Б. Стасько які приклали зусиль на принцип обробки фольклорного матеріалу по сценічним канонам Буковинського регіону.

Проблема збереження народного танцювального мистецтва Буковини є актуальним та перспективним напрямом сучасних мистецтвознавчих досліджень. Аналіз даної проблематики допомагає краще зрозуміти загальні закономірності культуро-творчого процесу, не лише в узувальному значенні, але й в більш широкому контексті, який включає в себе вплив сценічної хореографії на культурний розвиток суспільства. Однак історико-культурна еволюція українського сценічно-хореографічного мистецтва в другій половині ХХ – початку ХХІ століття недостатньо освітлена в сучасних наукових працях. Дослідники зосереджуються в основному на вузькопрофесійних аспектах, існуючих тенденціях та сучасних теоретичних підходах, а не завжди приділяють увагу загальнокультурним аспектам цього процесу. Буковинський народно-сценічний танець, як і інші регіональні види народної хореографії, має свої особливості, які визначаються історичними, культурними, географічними та іншими факторами. Вивчення цих особливостей є важливою частиною сучасних наукових досліджень. Тому тема специфіки та принципів стилістики танцювальних рухів Буковинського регіону є актуальною та потребує більш глибокого дослідження. Це дослідження допоможе відкрити нові перспективи для розуміння та аналізу сценічної народної хореографії Буковини.

Мета дослідження – дослідити та простежити еволюцію становлення та розвиток буковинського народного танцю.

Об'єкт дослідження – народний танець Буковини.

Предмет дослідження – народно-танцювальні зразки буковинського регіону.

Завдання кваліфікаційного дослідження:

- 1) проаналізувати історичні аспекти розвитку буковинського народного танцю;

- 2) визначити жанрові-стилістичні особливості народного танцю Буковини;
 - 3) охарактеризувати ярмарок та її значення в українській народній культурі;
 - 4) проаналізувати Буковинський народний танець в контексті колективів з українського народного танцю;
 - 5) розробити композиційний план хореографічної композиції в контексті буковинської народної хореографії;
- б) розробити постановчий план хореографічної композиції.

Практичне значення роботи. Результати роботи можуть використовуватися у практичній і балетмейстерській діяльності аматорських та професійних колективах.

Структура кваліфікаційної роботи. Робота складається з теоретичної частини творчого проекту (містить вступ, два розділи, в першому розділі два підрозділи, в другому розділі два підрозділи), творчого проекту (містить два розділи: композиційний та постановчий плани хореографічної композиції), висновків, списку використаних джерел (33 найменування). Загальний обсяг 64 сторінки.

РОЗДІЛ I. МАТЕРІАЛИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

1.1. Історичні аспекти розвитку буковинського народного танцю

Буковина - це надзвичайно цікавий регіон нашої держави, який вражає своєю унікальною культурною спадщиною, включаючи багатий арсенал буковинських народних танців. Ця місцевість відзначається не лише мальовничими гірськими ландшафтами, але й різноманітною пісенною та танцювальною спадщиною. Буковинські народні танці є важливою складовою культурного доробку цього регіону. Вони відображають особливості місцевого способу життя, історію та традиції буковинців. Вплетені в канву повсякденного життя, танці та хороводи стали невід'ємною частиною культури буковинського народу вже в стародавні часи. Вони виконувалися на різних святкуваннях, обрядах, свадьбах і різноманітних суспільних подіях.

Побут та культура українського народу мають ряд загальнонаціональних рис, однак кожен регіон має свої особливості, які визначаються територіальними аспектами і характером історичного розвитку. Населення Карпат є надзвичайно своєрідним та унікальним. Гірський ландшафт, ізольований спосіб життя та характерні традиції сформували особливу культуру цього регіону.

В Карпатах збереглося багато специфічних рис у мові, музиці, народних звичаях та релігійних обрядах. Буковина - історичний регіон, розташований між Карпатським хребтом та річкою Дністер в долинах верхньої течії Пруту та Сірету. Частина Буковини входить до складу України (Чернівецька область), а інша частина належить Румунії (повіт Сучава). Регіон відзначається багатою історією та культурною спадщиною.

Історично, Буковина була заселена різними народами, але велика кількість досліджень свідчить про наявність слов'янських племен в ранньому палеоліті і розвиток автохтонного населення на цих землях. До цього свідчать археологічні розкопки зарубинецької (II століття до н. е. - II століття н. е.) та

черняхівської (II-VII століття) археологічних культур. Це підтверджує автохтоність населення Буковини та робить її історію та культуру важливими частинами українського культурного спадку [2, с.87].

За дослідженням Й. Лозерт в своїй науковій праці «Історичні землі Буковини» стверджує, що протягом тисячоліть до нашої ери, а також впродовж першого тисячоліття н.е., територія Буковини була пройдена різними племенами та кочовими народами, зокрема антами, карпами, даками, бастарнами, аварами, готами, уграми і багатьма іншими.

У період з I-го по III-є століття н.е., Буковина межувала з римською провінцією Дакією, і це вплинуло на її південну частину [10, с.76-77]. Антський союз, який існував у IV-VII століттях, був союзом слов'янських племен, включаючи племена Бужан, Дулібів, Волинян, Уличів, Тиверців і Карпатських Хорватів (також відомих як Білі Хорвати). Тиверці та Карпатські хорвати заселяли землі сучасної Буковини. Головське було центром Антського союзу, розташоване на місці сучасного Львова.

Землі Буковини, розташовані у підніжжя північно-східних Карпат, протягом тривалого часу не мали чітко визначених кордонів. У кінці XIV і на початку XV століть, ця територія вважалась частиною Молдавського князівства. З другої половини XVI століття разом з Молдавією вона перейшла під владу Османської імперії (Туреччини). Важливо відзначити, що не всі землі Буковини мали однакову історичну долю. Північно-західна частина буковинських земель декілька разів ставала частиною Речі Посполитої за часів правління польського короля Казимира Великого. Однак Буковина ніколи не була інтегральною частиною Польщі. Після першого розділу Польського королівства в 1773 році, Мала Польща, Червона Русь та колишня частина Молдавії, яка стала відомою як Буковина (площа 10 440 км²), увійшли до складу Австрійської імперії. [2, с.76-77]. Але, фундаментальний відбиток на становлення та розвиток Буковинського народного танцю вплинула молдавська народна культура.

Буковина, регіон у північно-західній частині України, межує з Молдовою і ця прилегла територія стала тим місцем, де зустрілися та взаємно позичили

одне від одного характерні особливості танцювальних традицій. Молдавські елементи, такі як рухи та ритми, музичний інструментальний супровід, а також костюми та хореографія, вплинули на формування буковинського народного танцю. Характерні для молдавських танців кроки, швидкість та енергійність додали свою специфіку буковинським танцювальним витворам.

Завдяки впливу молдавської народної культури, буковинські народні танці придбали свою неповторну особливість і унікальний стиль, який виділяє їх серед інших регіональних танцювальних традицій. Вони передають не лише історичну спадщину, але і духовність та емоції місцевого народу. Вища адміністрація мала подвійне підпорядкування: з одного боку, військовим чиновникам у Відні, з іншого - військовому командуванню у Львові, столиці Галицької провінції. Незважаючи на те, що Буковина була окремою адміністративною одиницею Австрії з 1779 року, офіційною столицею якої стали Чернівці.

Територіальний поділ Буковини протягом другої половини ХІХ і початку ХХ століття досить часто змінювався. У 1850 році територія розділялася на 6 повітів, в 1855-1868 роках було 15 повітів, в 1868-1893 роках - 8, в 1893-1903 роках - 9, в 1903-1905 роках - 10, а в 1905-1914 роках - 11 повітів. З них 7 знаходились у північній частині краю. Перед Першою світовою війною Буковина складалася з наступних повітів: Кіцманський, Вижницький, Заставнівський, Гура-Гуморський, Радівецький, Серетський, Чернівецький, Кимполунзький, Сторожинецький, Сучавський і Вашківецький. Передбачався також поділ на судові повіти та релігійні округи [1, с.98]. В 1918 році Буковина стала провінцією Румунії. Після Другої світової війни в 1944 році внаслідок військових подій територія розділилася на дві частини: південна частина залишилася в межах Румунії, а північна ввійшла до складу СРСР як Чернівецька область Української РСР.

Слід відзначити, що на момент приєднання Буковини до Австрійської імперії територія була розселена неоднорідно та нерівномірно. Етнічний склад Буковини був надзвичайно різноманітним. Найбільшою національною групою були українці, до яких також відносились гуцули. За переписом населення 1910

року, вони становили 305,222 осіб, з яких 38.4% були буковинцями. Українці в основному проживали в північній частині Буковини. На сьогоднішній день, в північній частині Буковини українці становлять 70.8% від загальної кількості населення. Перепис населення 1992 року на південній (румунській) частині Буковини показав, що українці складають лише приблизно 1.4% від загальної чисельності мешканців, головним чином в місцях компактного проживання, таких як Думбрава, Милешовець, Слобозя, та Негостіна [4, с.65].

Буковинські народні танці - це важлива частина культурної спадщини Буковини, регіону на заході України. Ці танці відзначаються своєю оригінальністю та багатством рухів, які відображають традиції цього регіону. Сучасні дослідники, такі як Є. Гайова, О. Фабрика-Процька, Т. Саварин, Я. Полянський О. Кушніренко продовжують досліджувати народний танець Буковини, зосереджуючись на питаннях збереження звичаїв та обрядів, включаючи музику, пісні та танці. Але, одним із перших дослідників та етнографів який структурував фундаментально та ретельно буковинські народні танці на групи – є Р. Гарасимчук в своїй монографії «Народні танці українців Карпат». Ось деякі з характерних буковинських народних танців:

1. Гуцульські танці: гуцули - це етнічна група, яка мешкає в Карпатах, включаючи частину Буковини. Гуцульські танці відзначаються енергійними кроками, характерними для гірського рельєфу. Одними з найвідоміших гуцульських танців є «Аркан», «Опришки», «Гордилянка», «Буковинська полька», «Гордик», «Буковинський парубоцький», «Рогізнянська коломийка».
2. Хороводи: хороводи є популярними в українській народній культурі, включаючи Буковину. Це суцільний круг танцюристів, які тримаються за руки і виконують спільні рухи. Хороводи використовуються на різних святках та обрядах. Назва хороводів в даному регіоні – є «чайвки».
3. Весільні танці: на весіллях в Буковині танці грають особливу роль. Вони виражають радість та щастя молодят, а також є частиною обрядів, які виконуються під час весілля [6, с.98].

Отже, Буковина була дійсно місцем взаємодії різних етносів, мов, релігій та культурних традицій. Це регіон, де зустрічалися та співіснували українці, румуни, євреї, польські, німецькі та інші національності. Для багатьох з цих груп Буковина стала домівкою протягом століть. Змішання різних культурних традицій, мов та релігій внесло свій внесок у формування культурної ідентичності регіону. Буковина стала своєрідним місцем, де відроджувалися та розвивалися різні культурні прояви. Геополітичні зміни, такі як розпад Австро-Угорщини та пізніше визволення Буковини, мали значний вплив на соціальні та культурні системи регіону. Зміни влади змінювали суспільство та перерозподілювали вплив між різними культурними групами. Однак, незважаючи на ці трансформації, різні національності та культури продовжили співіснувати на території Буковини, несучи свої унікальні внески у розвиток регіону. Таким чином, Буковина служить цікавим прикладом регіону, де різноманітність та багатоманітність культур і суспільств вплинули на формування унікальної культурної та соціальної ідентичності.

1.2. Стилiстичнi особливостi народного танцю Буковини

В історії дослідження культури Буковинського регіону видатні українські етнографи та фольклористи Л. Сидорчук, Р. Гарасимчук, Д. Демків, О. Голдрич, І. Курелюк грали значну роль у вивченні цієї етнічної групи. Вони досліджували історію, побут, музику, пісні та танцювальну спадщину. Багато з їхніх праць були присвячені вивченню та збереженню традицій Буковинського регіону.

Танцювальна культура даного краю відрізняється своєрідністю та унікальністю. Вона є результатом взаємодії з іншими етнічними групами, що спільно проживали на цих теренах [8, с.88-89]. Танці стали важливою складовою культурної спадщини Буковини та відображають їхні традиції та співпрацю з іншими народами.

Буковинські народні танці відображають багатогранність та багатство культурної спадщини цього регіону, й вони досі живі та популярні серед

місцевого населення. Народний танець Буковини часто супроводжують обряди, пов'язані зі святами, такими як Купала, Різдво, Великдень та інші. Вони відображають вірування та обряди, пов'язані зі зміною пори року, плодючістю, життям та смертю. Самий найпопулярніший танець який виконується на святі Івана Купала та на Різдво – є Гордилянка. Традиційно цей танець даного регіону виконувався спочатку колективно в хороводах під спів хору. Гордилянка має корені з молдавського народного танцю, але протягом століть коли землі Буковини були у складі Молдови, сам танець трансформувалася в танцювальний доробок Буковини. Протягом часу даний фольклорний танець Буковини трансформувалася в швидкий та динамічний танець на початку ХХ століття, завдяки Я. Чуперчуку.

Найпопулярніші танці буковинського регіону такі, як «Лісоруби», «Ковалі», «Косарі», «Гайдук», «Опришки», мають свої сюжети та рухи, що передають конкретні образи та події. Деякі сюжетні танці також відображають теми кохання та залицяння, такі як «Горлиця», «Катерина», «Марічка». Крім того, існують танці, які імітують рухи птахів і тварин, такі як «Журавель» «Козлик», «Гусак», інші [10, с.65]. У ритуальних танцях, переважно жіночих, включалися весільні обряди, такі як «затанцювання» на заручинах, танець сватів «Чоботи», танцювання молодої з боярами та друзками після одягання або зняття весільного вінка. Танцювальні рухи мали свої назви, такі як «вихиляси», «дрібущечки», «голубці», «присядки», «притупи».

Танці архаїчного плану, які мали ритуальний та святковий характер, були важливою частиною культури. Вони відображали веснянки, танці на Масляну, купальські свята, петровські обряди тощо. Військово-пастуші танці виконували чоловіки, відображаючи мужність та воїнську готовність. Танці розважальної групи варіювали від сольних до парних та мішаних. Буковинський танець володіє унікальною хореографічною лексикою, яка відображає характерний стиль цього танцю. Рухи і пози в буковинському танці «фєся», «уж», «піп», «гуняк», «киваний» не випадкові; вони мають певні назви та є складовою частиною традиційного танцю [11. с.73]. Деякі назви рухів пов'язані з побутовими аспектами життя українського народу, такі як «вірвовочка»

(маленький пояс), «тинок» (майданчик). Інші назви визначаються характером руху, наприклад, «припадання», «вихиляси», «присядка», «проте», і всі вони мають важливе значення у складі українського народного танцю.

Танок завжди був нерозривно пов'язаним із піснею, і це стосується не лише буковинського танцю, але й українського народного танцю загалом. На Буковині професійна народно-сценічна хореографія представлена творчістю Буковинського академічного ансамблю пісні і танцю, який діє при Чернівецькій обласній філармонії. Крім того, в цьому регіоні існують аматорські колективи, такі як «Веселка», «Веселі буковинці», «Карпати», «Мереживо», які привносять великий внесок у розвиток буковинської народно-сценічної хореографії та сприяють збереженню та популяризації. Буковинські масові танці традиційно спрямовані від лівої частини до правої, і вони не містять сольних виступів. Темп цих танців зазвичай наростає і досягає свого піку близько кінця виконання [14. с.92].

Сучасні аматорські та професійні хореографічні колективи включають в свій репертуар танці, які відображають елементи бойківського стилю. У період з кінця ХХ до початку ХХІ століть народна хореографія Буковини почала розвиватись завдяки синтезу традиційних автентичних танцювальних форм та нових зразків бойківського танцю, що відзначаються високим рівнем виконавської майстерності. Професійні та аматорські колективи грають важливу роль у збереженні цієї фольклорної спадщини. Такі хореографічні твори, як «Журило» та «Гордилянка», можна побачити в репертуарі різних колективів, таких як народний ансамбль танцю «Горянка». Ці танці стали важливим елементом сучасного виконавського мистецтва і сприяють збереженню та популяризації буковинського народного танцю. Буковинські народні танці зберігають основні музичні і хореографічні елементи, що є характерними для цієї групи танців. Між старовинними козацькими буковинськими танцями можна виділити «Четвертак», який виконується у селі Вижниця. Окрему групу становлять танці, які мають іншу структуру і особливості, такі як «З-за гори», та «Сусідка». Танці буковинського мають спільні риси з танцями гуцулів, але вони характеризуються більш динамічними

та активними рухами, і виконуються на трохи зігнутих колінах. Це відображає особливості буковинського народного хореографічного мистецтва.

Полька є найпоширенішим танцем серед народного танцювального мистецтва Буковини. Вона є невід'ємною частиною різноманітних свят, весіль, та вечорниць. Польку виконують на неглибокому присіданні, іноді з елементами нахилів корпусу вліво і вправо. Щоб зробити цей танець більш різноманітним, танцюристи можуть перейти до обертових кроків (переступання) у парах на присіданні, що можуть завершуватися притупом, який виконує чоловік. Це додає специфічний елемент до танцю та привертає увагу. Полька на Буковині має багато мелодій, і в окремих селах танцюється під кілька різних мелодій. Всього на Буковині зафіксовано двадцять чотири мелодії для польки. Крім польки, існують і інші буковинські танці, такі як «Буковинській долиньській дрібонькій», «Вишківський веселий» «Любаска», та «Буковинські забави». Кожен регіон має власну танцювальну лексику та хореографічні особливості, і використання неправильних рухів може призвести до одночасного використання елементів різних регіональних танців у виконанні [5. с.54-55].

Танцювальна культура на Буковині відзначається деякими загальними особливостями. Вона включає в себе прості малюнки танцю, які зазвичай обмежуються переходами по колу та виконанням рухів пара за парою. Рухи виконуються колективно, що означає, що всі виконавці виконують їх одночасно. Окремою частиною танцювальної культури на Буковині є обертові кроки, які виконуються як одиночно, так і в парі, і часто включають рухи, специфічні для польки. Танцювальна народна культура Буковини зазнала впливу історичних, етнографічних і соціальних змін. Професійні та аматорські хореографічні колективи активно використовують буковинські народні танці в своєму репертуарі, що свідчить про популярність цих танців в регіоні.

На думку видатного балетмейстера та етнографа А. Кушніренка буковинські танці відзначаються специфічними особливостями, які роблять їх унікальними та відмінними від інших українських танців. Вони виконуються легко, плавно, з незначним згинанням коліна. Рухи буковинських танців

відрізняються своєю динамічністю та різкістю. Буковинські танці мають певні види, які можна класифікувати наступним чином [5, с.54-55].

1. Буковинські коломийкові танці, які включають у себе такі танці, як «Буковинська коломийка», «Вививанець», «Студенка», «Тополя», і багато інших. Ці танці часто виконувалися на весіллях і танцювальних забавах на Буковині.
2. Буковинські козацькі танці, які мають елементи козацького стилю.
3. Буковинські коломийково-козацькі танці, які поєднують в собі рухи обох стилів і можуть бути дуже різноманітними в плані техніки та виконання.
4. Буковинські танці іншої структури, які включають в себе танці, що відрізняються від коломийкових та козацьких танців [15, с.71].

Танець «Коломийка» є одним з найбільш відомих та популярних буковинських танців, який часто виконується на святкуваннях та танцювальних заходах. Буковинські танці відрізняються від гуцульських танців тим, що вони мають більш руховий спектр та зазвичай виконуються на трохи зігнутих колінах.

Отже, вивчення та збереження буковинських народних танців є важливим завданням для збереження культурної спадщини регіону. Буковинські танці привертають увагу глядачів своєю унікальною енергією та хореографічним мистецтвом, а також відображають глибокі корені та багатий спадок даного регіону. Хореографічне мистецтво буковинських танців ретельно вивчає рухи, пози та музичні елементи, сприяючи збереженню оригінального стилю. Крім того, акцент на культурній спадщині допомагає враховувати значення танцю для формування ідентичності та самосвідомості регіону. Важливим аспектом є також популяризація традицій через спільну роботу дослідників, хореографів, танцюристів та етнологів. Організація танцювальних подій та фестивалів сприяє обміну знаннями та навичками, а залучення молоді у цей процес допомагає передавати традицію наступним поколінням. Загальна мета полягає в розширенні розуміння буковинської танцювальної культури та збереженні її в живому вигляді для майбутніх поколінь. Лише спільні зусилля та взаємодія

різних груп можуть забезпечити успішне виконання цього завдання, сприяючи важливому аспекту національної культури та історії Буковини.

Таким чином, Буковина, завдяки своєму географічному положенню та історичному контексту, проявляє значне культурне різноманіття. У період свого входження до складу Австро-Угорщини, цей регіон став місцем, де зустрічалися та співіснували представники різних етнічних груп, включаючи українців, румун, євреїв, німців, польські та інші. Утворена таким чином спільнота створила винятково різноманітну культурну ідентичність, де взаємодія та співіснування різних культурних та мовних традицій визначили високий рівень культурної комплексності.

Історичні події, і зокрема розпад Австро-Угорщини, відіграли визначальну роль у формуванні цього регіону та визначенні його подальшого розвитку. Сучасна Буковина виступає не лише важливим культурним центром, але й символом різноманітності, який виявляє вплив не тільки на Україну, але й за її кордонами. Підвищення рівня розуміння та вдячності за унікальну культурну спадщину є ключовим для підтримки та розвитку культурного життя в цьому регіоні. Народні танці Буковини виконують важливу роль у культурній спадщині та хореографічній ідентичності цього регіону. Ці танці, які вражають своєю різноманітністю, відтворюють вплив різних етнічних груп, що історично населяли Буковину. Наукові дослідження деталізують класифікацію буковинських народних танців, розрізняючи ті, що відображають зовнішні культурні впливи, та ті, що є властивими саме для цього регіону.

Це важливо підкреслити, що народні танці Буковини несуть в собі не лише культурний, але й розважальний потенціал. Вони вже стали об'єктом вивчення та відтворення в репертуарі різних хореографічних колективів та аматорських груп, сприяючи їх популяризації та збереженню. Народні танці Буковини є необ'ємною частиною культурної спадщини регіону, який відзначає не лише його минуле, але й виступає як живий символ його багатозарової історії та культурної різноманітності.

РОЗДІЛ II. АНАЛІЗ ХОРЕОГРАФІЧНИХ АНАЛОГІВ ТА ПРОТОТИПІВ ХОРЕОГРАФІНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

2.1. Народні танцювальні зразки Буковинського регіону

Сценічна версія балету за мотивами повісті М.Гоголя «Сорочинський ярмарок» одна із найпопулярніших та яскравіших де відображається уся концепція свята ярмарки. Основні ідеї та рішення балетмейстера, сценографа та композитора вказують на те, що вони старалися вірно передати емоційний та естетичний заряд оригінального твору.

1. Комедійний сюжет і пантоміма: Зазначено, що балетмейстери обрали комедійний сюжет повісті, який добре підходить для втілення засобами пантоміми. Це може надати виставі легкості та гумористичності, що здебільшого характерно для творчості Гоголя.
2. Фольклоризація музичного матеріалу: Композитор В.Гомоляк вибрав цікавий шлях фольклоризації музичного матеріалу. Однак, зазначено, що деякі мелодії можуть вражати одноманітністю та етнографічною ілюстративністю, що може впливати на різноманітність музичного супроводу.
3. Драматургія та сценографія: Побудова драматургії балету відзначається тотожністю оригіналу і збереженням авторських рис сюжетної лінії. Сценограф та балетмейстер використовували виразні засоби кіно, такі як стоп-кадри та монтаж епізодів, для досягнення комічного ефекту та неповторного розв'язання фантастичних та гумористичних сцен.
4. Масові сцени та танці: Успішно втілені масові сцени народного святкування ярмарку за допомогою динамічних танцювальних малюнків. Це додає життєвості та рухливості виставі [21, с.13-14].

Загалом, описана сценічна версія балету відзначається вдалим поєднанням комедійності, ліричності та естетичності, які сприяють якісному відтворенню атмосфери та сюжету «Сорочинського ярмарку». Сама

хореографічна картина, вказує на важливі аспекти використання танцю та інших художніх засобів для розкриття сюжету та характерів.

1. Система академічного виконання українського народного танцю.

Використання академічного виконання українського народного танцю та його структурно-композиційні способи свідчать про бажання зберегти аутентичний національний колорит у виставі. Класичний танець, який насичений елементами української народної танцювальної культури, додає автентичності представленому образу.

2. Оцінка критиків та недоліки.

Зазначено, що критики виявили певні недоліки у музиці, лібрето та передачі комедійних образів через танець. Сутичка між Хіврею та Грицем, епізоди зі свинячою мордою, історія про зникнення коня та інші епізоди вирізнялись гумором та були запам'ятовуваними, навіть якщо були відхилені від оригіналу.

3. Новаторські режисерські задуми.

Режисерські ідеї, які іноді відхилялися від оригіналу, проте були міцно вплетені в загальний сюжет, додають виставі новаторського характеру. Це може дозволити глядачам побачити звідусіль новий погляд на відомий твір.

4. Національний колорит.

Сцена чудово передала національний колорит гоголівського світосприйняття. Артисти успішно відтворили типові та правдиві образи героїв, що відображають українське святкування ярмарки.

5. Вільне тлумачення повісті.

Виділення деякого вільного тлумачення повісті у виставі свідчить про творчий підхід до матеріалу. Це може бути цікавим аспектом для глядачів, проте важливо, щоб воно не втрачало зв'язок з оригінальним текстом. Усе це разом створює враження про насичену та автентичну балетну виставу, яка спробує передати не лише сюжет, але й дух та національний колорит «Сорочинського ярмарку» [17, с.65-66].

М. Загайкевич у своїх рецензіях відзначає значущий вплив М. В. Гоголя на українське національне хореографічне мистецтво, особливо на український балет. Вона вважає, що літературна спадщина Гоголя стала джерелом сильного

натхнення для вітчизняних діячів балету та театру. Це виявилось особливо цінним для українських балетмейстерів, які змогли глибоко проникнути в моральне та духовне життя українців через творчість Гоголя. За словами Загайкевич, витоком цього натхнення стали неповторні та ефектні балети, які отримали велику популярність серед глядачів. Композитори та автори лібрето використовували містичні елементи та національно-забарвлені зображення побуту Гоголя для створення вражаючих художніх вистав. Видатний драматург, за словами Загайкевич, в своїй творчості дотримувався методу реалістичного зображення подій. В контексті хореографічного мистецтва це означає, що не лише декорації та костюми, але і сама танцювальна пластика та дух народу визначають характер, побут та життя народу. Такий підхід дозволяє відтворити на сцені не лише зовнішній аспект, але й внутрішню сутність національного духу через мову танцю [6, с.45-46].

Зазначається також, що Гоголь визнавав важливість танцю як виразового засобу, який може створювати поетичні образи і розкривати глибину народної культури. Такий підхід дозволяє творцям балету використовувати танець як засіб вираження, який перетворюється під впливом творчих канонів сцени.

Отже, у висловленні Гоголя про танець як про можливість «полетіти вище свого оригіналу» визнається потенціал хореографії як мистецтва вищого порядку, яке може перетворювати і підносити національну культуру через виразовий мовник танцю.

Буковинський ярмарок, як і будь-який ярмарок, має глибокі корені в традиціях народу і відображає його культуру, звичаї та побут. У контексті українського народного танцю, ярмарок може бути важливим джерелом інспірації та сюжетів для створення танцювальних композицій.

1. **Танцювальні традиції.** Буковина, як і інші регіони України, має свої унікальні танцювальні традиції. Народні танці, які виконуються на ярмарках, можуть відображати характер та національний колорит цього регіону.
2. **Костюми та декорації.** Буковинський ярмарок також може надавати важливі ідеї для створення танцювальних костюмів та декорацій.

Танцівники можуть взяти в основу елементи традиційних буковинських нарядів і відобразити їх у своїх виступах.

3. **Сюжетні лінії.** Різноманітні сцени та події, які відбуваються на ярмарку, можуть слугувати основою для розробки різних сюжетів у танцювальних виставах. Сюжети можуть включати в себе різноманітні аспекти ярмаркового життя, від торгівлі та розваг до різноманітних майстер-класів.
4. **Різноманітність танцювальних жанрів.** Буковинський ярмарок може надати різноманітність тем та настроїв для танцювальних номерів. Від легких та веселих до виражених та драматичних танцювальних вистав.
5. **Використання музики.** Традиційна музика, яка супроводжує ярмаркові заходи, може бути використана для створення автентичного та атмосферного звучання в танцях. Ритми та мелодії можуть бути включені в хореографію для підсилення емоцій та автентичності [19. с 87-88].

Узагальнюючи, Буковинський ярмарок може слугувати джерелом невичерпної творчості для хореографів та танцюристів, пропонуючи багатий матеріал для висловлення української культури через мову танцю.

«Сорочинський ярмарок» відкриває цікавий погляд на те, як літературні твори класики використовуються у сучасному українському мюзиклі та телевізійному мистецтві. Давайте розглянемо деякі ключові аспекти цього твору:

1. **Інтерпретація літературної класики.** Режисери мюзиклу вибрали твір Гоголя як основу для своєї творчості, що свідчить про значущість літературної спадщини та вміння використовувати класичні твори в новому контексті. Це також може слугувати спробою привернути увагу глядача до культурної спадщини.
2. **Жанр мюзиклу.** Використання мюзиклу для екранізації Гоголівської повісті свідчить про бажання розширити аудиторію та надати класичним творам сучасний, музичний формат. Мюзикл може допомогти зробити літературний матеріал більш доступним та зацікавити нове покоління глядачів.

3. **Участь відомих акторів та музикантів.** Залучення популярних імен у склад акторів та композиторів може бути ключовим чинником у привертанні уваги глядачів і створенні успішного твору. Велика популярність фільму може також допомагати в популяризації культурних та музейних об'єктів, що використовуються в зйомках.
4. **Популяризація музеїв та архітектурних об'єктів.** Ваша зазначення про популяризацію Музею народної архітектури та побуту Середньої Наддніпрянщини, а також НІЕЗ «Переяслав» свідчить про важливість таких проектів для привертання уваги до культурної спадщини та історичних об'єктів [14, с.43-44].

Усе це сприяє створенню відмінного та запам'ятовуючого твору, який не лише розважає, а й використовує культурні ресурси для відтворення інтересу до національної спадщини.

Значущість і вдале використання літературної спадщини М. В. Гоголя у створенні мюзиклу «Сорочинський ярмарок» і його виставленні національним історико-етнографічним заповідником «Переяслав». Такі проекти не лише розважають глядачів, але і сприяють популяризації культурної спадщини та традицій. Досягнення у використанні українського національного колориту, побуту та традицій у поєднанні зі сучасною українською музикою вказують на те, що культурна спадщина може бути живою та актуальною, і вона може служити інспірацією для сучасних творців. Також важливо відзначити, що ви врахували важливість місцевої преси та сцен зйомок для отримання інформації та подальшого аналізу. Це свідчить про важливість взаємодії культурних інституцій, ЗМІ та творчих колективів для успішної реалізації та популяризації проектів [11, с.76-77].

Загальний висновок про те, що Гоголівська проза залишається важливою та актуальною для сучасних творців, додає вашому аналізу погляд на сталість цінностей та можливостей для нових інтерпретацій української культури через мистецтво. Можна затвердити, що «Сорочинський ярмарок» дав поштовх для майбутніх хореографічних композицій, сьют та вистав – де активно та змістовно демонструється традиції та звичаї ярмарки. Буковинський ярмарок, взятій в

контексті українського народного танцю, володіє потенціалом висловлювання та інкорпорації різнобічності української культури та традицій шляхом використання танцювального мистецтва. Подальший аналіз можливих аспектів даного явища включає:

1. **Етнографічна репрезентація.** Використання народних танців на ярмарку визначається як інструмент виразності та демонстрації культурної спадщини та побуту.
2. **Художній вираз радості та спільноти.** Українські народні танці, із своєю музичністю та енергійними рухами, реалізують радісний та громадський аспект українського життя.
3. **Сприяння культурному розмаїттю.** Інтеграція різноманітних стилів та традицій українського народного танцю може привертати увагу до культурного розмаїття та багатозаровості українського народу.
4. **Активізація участі глядачів.** Організація майстер-класів з українського народного танцю може стимулювати активну участь глядачів у культурному досвіді та особистому відчутті традиційних рухів.
5. **Відтворення історичного контексту.** Українські танці можуть служити відтворенню історичних та соціокультурних аспектів, включаючи етапи розвитку та змін в українському суспільстві [20, с.98-99].

Узагалі, застосування українського народного танцю на ярмарку може створювати аутентичну та захопливу атмосферу, що збагачує культурний досвід учасників та спостерігачів.

Отже, традиції ярмарки в контексті української народної хореографії представляють собою значущий елемент вираження та збереження культурної спадщини. Українська хореографія, відтінена в контексті ярмаркових традицій, має декілька ключових аспектів: символіка та візуальність, репрезентація традицій та звичаїв, винятковість регіональних стилів, інтерактивність та участь глядачів, історичний контекст. Загалом, традиції ярмарки, як частини української народної хореографії, становлять важливий елемент для збереження та висвітлення культурної спадщини, а також для залучення глядачів до вивчення та освоєння української танцювальної традиції.

2.2. Буковинський народний танець в контексті колективів з українського народного танцю

В процесі підготовки до створення та реалізації творчого проекту, в основу якого покладено специфіку інтерпретації символів у хореографічному мистецтві, використано аналіз хореографічних творів видатних українських балетмейстерів. Вибрані зразки народно-сценічного танцю висвітлюють особливості сценічної трансформації символів ярмарок, що репрезентують образ, устрій, побут, звичаї засвідчений протягом багатьох віків розвитку традиційної культури українського народу [2, с.54-55]. Найяскравішою спробою відтворити символи ярмарок, що супроводжують традиції та обряди, пов'язані з приходом даного свята, є хореографічна композиція Л. Сидорчука під назвою «Ярмаркові свята Буковини» в народному ансамблі танцю «Дивоцвіт». За висловами самого автора, метою створення цього хореографічного твору стала необхідність збереження зв'язку із минулими естетичними та етичними надбаннями українського народу. Також, ця композиція пропонує відновлення усіх традицій, які були втрачені та трансформацію традиційних народних символів-кодів з метою передачі глибинних знань майбутнім поколінням. Аналіз та інтерпретація цих хореографічних творів слугує ключовим елементом в осягненні та передачі семантики та емоційних аспектів, пов'язаних із символікою весняних обрядів. Такий підхід відображає прагнення зберегти та розкрити глибокі традиції української культури через мистецьке вираження хореографії.

У хореографічній композиції «Ярмаркові свята Буковини» виявлено використання не тільки іконічних, але й знаків-символів. До іконічних знаків у цьому хореографічному творі відносяться: дзвіночки, стрічки у руках виконавців, національна складова буковинського костюму, танцювальна лексика, побут тощо. Ретельний аналіз використаних символів дозволяє визначити, що всі вони мають архаїчне походження та вбирають в себе етичні та естетичні аспекти, що виникли протягом багатьох століть розвитку традиційної культури українського народу. Ці символи легко засвоюються

глядачем і залишаються актуальними в сучасності. Хореографічний твір розпочинають дівчата які йдуть на свято ярмарки, які утримують у руках стрічки, хтось хустки, хтось квіти. За допомогою даних реквізитів вони створюють образність яскравих дівчат, які прийшли собі щось прикупити або обміняти.

Семантика символу реквізитів глибоко закорінена в культурі. Українська традиція часто зображує стрічки, хустки, квіти у схематичній формі на іконах, розглядаючи їх як символ духовного пробудження та нового життя. У хореографічному творі цей іконічний символ зберігає свою сутність, передаючи символіку пробудження свята та народження чогось веселого [16, с.74-75]. Хореографічний текст у цьому творі функціонує як символ, і відзначається варіативністю, що відображає розвиток подій та динаміку настрою. Початковий спокійний та рівномірний крок з акцентом на сильний такт визначає замріяний настрій, коли тендітні та ніжні дівчата виконують ритуальні пісні, закликаючи весну. Характер рухів змінюється з появою приходу на ярмарок: в хореографічному тексті з'являються стрибки та підскоки, переступники, тропіки, плетенки, що не були притаманні першій частині твору. Рухи стають легкими, енергійними а темп – жвавішим та динамічним. Це створює атмосферу радості, щастя, ейфорії та загальної втіхи, і вказує на перехід від ритуального закликання весни до радісного святкування її приходу.

Вокально-хореографічна композиція «Весняний ярмарок», виконана національним академічним гуцульським ансамблем пісні і танцю під керівництвом хореографа В. Дебелого, відзначається багатошаровістю символів ярмарки. У порівнянні з попереднім хореографічним твором відзначається більшою кількістю знаків-символів, що збагачують хореографічний текст. Відзначається, що вокально-хореографічна композиція розгортається весною, що відображається в специфічному хореографічному тексті, де дівчата за допомогою коротко часового повернення холодів символізують перехід від зими до весни та до свята ярмарки. Образ дівчат не виокремлюється, а замість цього відзначається представленням образів українських дівчат, що вітають прихід весни та ярмарки. Серед іконічних символів виділяється використання

кольорів костюмів та головних уборів. Білі сукні виконавиць символізують чистоту природи, дівочу гідність і непорочність, а сам білий колір співвідноситься з радістю та невинністю. Українці століттями вважали білий колір символом чистоти та світла, сприймаючи його як взірець радості та невинності. Цей колір асоціюється з сонячним світлом, а також сприймається як божественний і передає його енергію, наділяючи навколишнє життя кольором [11, с.91-92]. До іконічних символів також належать рухи та елементи хореографії. Розглядаючи дії дівчат, відзначається зміна рухів та темпу при входженні весни. Це викликає атмосферу радості, щастя та загальної втіхи. Таким чином, хореографічний текст, як символ, доповнює вокально-хореографічний твір, надаючи йому глибокий семантичний зміст.

Унікальність символотворення в наведеній вокально-хореографічній композиції виявляється через впровадження хореографічного тексту, який виникає на перетині рухів буковинського народно-сценічного танцю та елементів вільної пластики. Найбільш визначним елементом є символічний нахил тулуба танцівниць на початку та наприкінці вистави, що втілює поклоніння землі та природі. Ці нахили виступають як молитва за життєдайну силу, красу та щастя. Дівчата та хлопці, виконуючи ці нахили, виражають прохання до землі, звертаючись з благанням отримати енергію та благословення природи. Ця дія також символізує вмивання першою весняною росою, яка традиційно пов'язана з наданням краси та родючості, а також вимиває залишки зими та приходу ярмарки Використання специфічних рухів рук, що відносяться до вільної пластики, надає хореографічному тексту глибокий символічний зміст. Дівчата та хлопці ніби забираючи силу та красу від пробудженої природи, переносять її на себе. Велика увага приділяється також символічним рисункам та елементам, які допомагають транслювати семантику буковинського танцю. Зокрема, використання зигзагоподібних ліній нагадує народні веснянки та символізує водний потік, що несе життєдайну силу у поля. Асиметричні рисунки вносять елемент руху та динаміки, відтворюючи стрімкість весняної природи. Таке використання символічних елементів

глибоко узгоджується з традиційними українськими віруваннями та обрядами, та зберігає їхню відповідність в сучасному мистецькому виконанні [8, с.87-88].

Отже, у рамках колективів в Україні буковинський народний танець відіграє важливу роль у підтримці та розширенні культурної спадщини. Україна, з різноманіттям етнічних традицій, представляє собою мозаїку культурних виявів, і буковинська культура, особливо через своє танцювальне мистецтво, внесла вагомий внесок у багатшаровий образ української ідентичності.

1. Збереження традицій. Буковинські народні танці в колективах сприяють збереженню та передачі традицій цього регіону від покоління до покоління, допомагаючи молодому поколінню вивчати й відчувати красу та значення своїх коренів через мистецтво.
2. Підтримка культурної різноманітності. Виступи буковинських танців у колективах акцентують різноманіття етнічних груп в Україні та сприяють взаєморозумінню та повазі до різниці.
3. Популяризація української культури. Через виступи та взаємодію із глядачами та іншими колективами, буковинські танці можуть стати частиною більших культурних подій, сприяючи популяризації української культури як цілісного явища.
4. Творчий розвиток. Участь у колективах дає танцюристам можливість розвивати свої таланти та використовувати традиційний матеріал у творчих проектах.
5. Міжрегіональна співпраця. Співпраця між колективами з різних регіонів України розширює культурний обмін та поглиблює взаєморозуміння між різними частинами країни.
6. Партнерство та турбізнес. Виступи колективів можуть виступати як форма культурного партнерства, також привертаючи туристів та сприяючи розвитку культурного туризму в регіоні.

Таким чином, Буковинський народний танець є невід'ємним і фундаментальним компонентом українського народного танцю. Його унікальна хореографія, пронизана енергією та емоційною насиченістю, становить не

тільки вираз багатовікової культурної спадщини Буковини, але й важливий елемент формування та втілення загального образу традиційного українського національного танцю. Буковинські народні танці, здобуті впливом різноманітних етнічних традицій, відзначаються не лише технічною вправністю, але й глибоким символізмом та вираженою національною ідентичністю. Вони стають своєрідним вікном у минуле, де кожен рух та вираз втілює в собі епохальні події та традиції, передавання з покоління в покоління. Цей вид мистецтва виступає не лише як засіб збереження культурної спадщини Буковини, але й як важлива ланка у структурі українського національного танцю загалом. Буковинські народні танці сприяють у формуванні унікального образу українського танцю в контексті різноманітних регіональних стилів, об'єднуючи традиційні елементи з сучасним витлумаченням.

Таким чином, буковинський народний танець не лише є виразом культурної самобутності Буковини, а й важливою ланкою, що сприяє розкриттю та розумінню багатогранності українського національного танцю у всій його красі та виразності.

РОЗДІЛ І. КОМПОЗИЦІЙНИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ

«Буковинський ярмарок»

1.1. Основні характеристики хореографічного твору

Тема: буковинський ярмарок.

Ідея: донести до глядача традиції та звичаї ярмаркових гулянь.

Вид: народна хореографія;

Форма: хореографічна композиція;

Жанр: лірико-комедійний;

Час дії: XVIII ст., літо, протягом всього дня;

Місце дії: Україна, Буковина, ярмарок

1.2. Дійові особи та їхня стисла характеристика

- *Дівчина* – молода, енергійна, красива, чарівна. .
- *Парубок* – молодий, вправний, бадьорий, спритний, веселий.
- *Торговці з Покутянщини* – яскраві, добрі, привітні.
- *Торговці з Закарпаття* – жваві, веселі, динамічні.
- *Торговці з Опілянщини* – вправні, динамічні, іскрометні.
- *Юнаки* – завзяті, сильні, самовпевнені.

1.3. Лібрето

Розцвітає чарівний буковинський ярмарок, де з усіх куточків сходяться люди, бажаючи чи продати, чи придбати. Серед них – чарівна, іскрометна, жвава, яскрава та молода дівчина, що завідала купити собі якусь нову річ з чарівним оздобленням. Ось ця прекрасна дівчина підходить до покутських торговців, кожен з яких намагається вразити її своїми товарами, чи то бусами,

черевичками або поясами. Кожний елементи вона приміряє на себе, легко пританцьовуючи. Але вона залишається невдоволеною, бо сама не може зрозуміти, що вона бажає собі купити.

Прогулюючись далі серед ярмаркових лавок, вона відвідала торговців з Закарпаття та направляє свій погляд до них. Серед безліч витончених прикрас які їй пропонують нічого не привертає її увагу, що могли б сподобатися їй до душі, здається їй недосяжною.

Мандруючи ярмарковим дійством красуня бачить торговців із Опілянщини, які привезли з собою безліч яскравих, різнокольорових та барвистих хусток. Вона підходить до них, приміряє різнокольорові хустки, танцює разом з кожною та любить свою вродою. Дівчина купує собі червону хустку із блискучим оздобленням. Щаслива та радісна з новою хусткою, вона прогулюється та помічає, що в цей час на ярмарковому майданчику триває змагання за звання найсильнішого молодого парубка. Дівчина, настільки сподобалось спостерігати за змаганнями, що вона не помітила, як її нову чарівну хустку підхватило вітром та уносить від неї, вона засмучена починає бігти за нею, як раптово її ловить молодий парубок та віддає їй. З першого погляду молодий парубок настільки був, очарований вродою дівчини, що зразу закохався в неї, а молодиця настільки була вдячна та зачарована від сили та спритності молодого хлопця, що також закохується з першого погляду. Разом вони, та усі учасники ярмарку приєднуються до веселого та динамічного танцювального дійства.

1.4. Розгорнутий зміст

У самому серці Буковинського краю, у звичайному селі, розгортається захоплюючий та яскравий ярмарок, де торговці з Покутянщини, Закарпаття та Опілянщини збираються, щоб продавати свої різноманітні товари. Вже зранку, коли сонце вийшло із-за обр'ю, та світить своїм промінням, вони починають займати найкращі місця на ярмарковому майданчику.

І ось розпочинається сам ярмарок. Люди рушають сюди із різних країв Карпат. Дехто прибув, щоб продавати, інший - щоб купувати, а кілька просто, щоб насолодитися ярмарковою атмосферою. Також на цей святковий захід завітала молода, чаруюча, ніжна, водночас енергійна, красива дівчина, яка завітала до ярмаркового дійства, придбати собі чогось новенького.

Красуня спочатку підійшла до торговців із Покуття. Кожен з них представив їй свої витвори: різьблені сопілки, глечики, черевички, сорочки, рушники які вони привезли із своєї місцевості. Молода красуня уважно все роздивлялась та приміряла на себе то черевички, то браслети, буси з кожним із вищеперерахованих елементів вона ніби пританцьовувала, але так й не вибрала собі чого саме вона бажала. Вона висловила подяку продавцям за їхні пропозиції та рушила далі.

Мандруючи ярмарковим дійством дівчина опинилася біля торговців із Закарпаття. Тут люди весело торгували постолами, кресанями, онучами, браслетами, кептарями та багатьма іншими витворами. Примірявши декілька речей і покружлявши в них в іскрометному танці, дівчина підняла свій настрій, але так й знову не вибрала собі нічого. Подякувавши, вона вирушила далі. Раптово вона побачила безліч яскравих, різнокольорових, барвистих хусток із різноманітним оздобленням. Підійшовши до торговців із виличної Опілянщини, вона почала приміряти на себе кожну хустку, танцюючи, співаючи з кожної та милуючись своєю вродою. Купивши собі червону хустку, вона подякувала торговцям, та радісна вирушила далі по ярмарковому святі. Раптово вона побачила змагання на звання найсильнішого та найспритнішого молодого парубка, вона настільки була вражена даним дійством, що не помітила як легким вітром, підхопило її нову хустку та уносить від неї. Засмучена молодиця починає бігти за нею, як раптово молодий юнак ловить її хустку, та віддає молодій красуні. З першого погляду молодий парубок був очарований красою дівчини, він зразу закохався в неї.

Молодиця була щиро вдячна молодому хлопцеві, й також була зачарована спритністю та силою. Разом усміхаючись, співаючи та танцюючи хлопець та молода красуня не можуть відірвати ні на мить погляду одне від одного, усі

учасники ярмарку побачили гармонійну та яскраву пару, та приєдналися до їх веселого та жвавого святкового танцю.

1.5. Драматургія

Експозиція: починається яскравий буковинський ярмарок на який з'їжджаються представники з Покутянщини, Закарпаття та Опілянщини.

Зав'язка: на святковий ярмарок приходить молода красуня, щоб прикупити собі щось нове.

Розвиток дії: підійшовши до торговців з Покутянщини та Закарпаття вона ретельно оглянула весь товар, але хустки так і не знайшла того, чого вона хотіла. Гуляючи ярмарком, дівчина раптово натрапила на торговців з Опілянщини, які привезли з собою велику кількість, різноманітних, різнокольорових та яскравих хусток. Молодиця приміряла кожну із хусток, пританцьовуючи та радісно співаючи. Красуня придбала собі хустку, і в той самий момент на ярмарковому майданчику розпочалися різні змагання для хлопців, юнаків та парубків. Раптово вітром підхватило її нову хустку та уносить від неї, засмучена вона намагається її зловити. Але, раптово красивий, сильний, завзятий та спритний молодий парубок зловив її нову хустку. З першого погляду вони закохались в одне одного.

Кульмінація: парубок запросив молоду красуню у танцювальне дійство й вона з радістю погодилась. Усі учасники ярмарку погодились та почали танцювати.

Розв'язка: після закінчення святкового дійства усі щасливі та радісні розходяться по своїм домівкам.

1.6. Музичний аналіз

У хореографічній композиції «Буковинський ярмарок» використовується музичний матеріал із Буковинського академічного ансамблю пісні і танцю.

Весь музичний матеріал складається з 314 тактів.

Загальне звучання – 5 хвилин 08 секунд.

I частина. 00:00 – 02:26

Використовується фрагмент музичного твору із хореографічної композиції «Буковинська святкова» із репертуару Буковинського академічного ансамблю пісні і танцю.

Складається з 120 тактів, триває 2 хвилини 26 секунди.

Вступ 4 такти.

Розмір: 4/4.

Лад: мажорний

Характер: спокійний, помірний, ніжний.

Темпоритм розпочинається з повільного й поступово пришвидшується.

Перша частина починається з діалогу тромбона, сопілки, тулумбаса та кобзи. Несе в собі спокійний та імпровізаційний характер. Задає яскравий колорит ярмаркового буковинського дійства. Потім один за одним долучаються інші народні інструменти: скрипка, цимбали та барабани. Сама мелодія переходить від одного до іншого інструмента, та повторюється в імпровізаційній манері.

II частина. 02:30-05:08

Використовується фрагмент із хореографічної композиції «Буковинська святкова» із репертуару Буковинського академічного ансамблю пісні і танцю.

Складається з 194 тактів, триває 3 хвилини 08 секунд.

Розмір: 2/4.

Лад: мажорний

Темп: жвавий

Характер : динамічний та енергійний.

Друга частина розпочинається з акордів та гучних акцентованих ритмів. Починається з трьох гучних акцентованих акордів та викриків. Яскраво та детально головна музична роль відведена контрабасам, цимбалам та барабанам. Друга частина композиції починається з помірного темпоритму та активно

наростає в процесі награвання. Форма твору тричастинна, репризна. Характер легкий, танцювальний та святковий.

1.7. Костюм (опис та зображення).

1) Жіночий костюм дівчина Буковинського краю.

Костюм Буковини відзначається своєрідністю та вишуканістю, відображаючи багатий культурний спадок цього регіону. Його характерні елементи включають у себе як жіночий, так і чоловічий одяг.

Жіночий костюм:

- **Сорочка:** Традиційна сорочка виготовляється з льону або інших природних тканин. Вона може бути прикрашена вишивкою, яка часто має геометричні або рослинні візерунки.
- **Сукня:** Жіноча спідниця в Буковині може мати різні кольори та бути прикрашена витонченою вишивкою чи вишитим облямуванням. Сукня може мати певну довжину та форму, відображаючи традиції регіону.
- **Вишиванка:** Вишиванка в Буковині відзначається унікальними візерунками та витонченою вишивкою, що може включати геометричні елементи та рослинні мотиви.
- **Пояс:** Жіночий пояс завершує образ і може мати вишивку або бути прикрашеним кольоровими нитками.
- **Головний убір:** Жінки в Буковині можуть носити традиційні чепці, вінки або шаровари, які виготовлені з тканини та прикрашені вишивкою.

2) Чоловічий костюм молодого юнака Буковинського краю.

Сорочка: Традиційна чоловіча сорочка може мати вишивку на комірці та манжетах, відображаючи мистецтво буковинського вишивання.

Штани: Чоловічі штани можуть бути прямими або широкими, залежно від регіональних особливостей. Вони можуть бути темними чи яскравими, в залежності від традицій.

Жилет: Традиційний жилет може бути виготовлений зі шкіри або тканини та прикрашений вишивкою чи іншими декоративними елементами.

Пояс: Чоловічий пояс може бути вузьким чи широким, і він може мати вишивку або бути прикрашеним традиційними орнаментами.

Чоботи: Традиційне взуття може бути виготовлене зі шкіри та мати вишивку або інші декоративні деталі.

3) Костюм торговців Покутянщини.

Костюм Покуття, регіону, що входить до складу історичної Буковини, є виразним представником традиційного українського одягу. Він відзначається характерними особливостями, які відображають культурні та етнічні риси цього регіону.

Жіночий костюм:

- **Сорочка (біла блуза):** Зазвичай виготовлена з льону або бавовни, прикрашена вишивкою геометричних або рослинних орнаментів. Горловина та рукави можуть мати вишиті мереживні вставки.
- **Сукня:** Жіноча спідниця в Покутті зазвичай має трапецієподібний вигляд та виготовляється з яскравого або темного матеріалу. Її оздоблюють вишивкою та широким облямуванням.
- **Вишиванка:** Традиційна вишиванка часто носить елементи геометричних або рослинних візерунків, що символізують певні значення та родинні традиції.
- **Кринолін (горба):** Це особливий елемент костюма, який може виступати як символ жіночої гідності. Горба носить на голові та може мати різні форми та оздоблення.
- **Пояс:** Жіночий костюм завершується поясом, який носить навколо талії та може бути виготовлений з тканини чи шкіри. Його можна прикрасити вишивкою або стильними пряжками.

4) Костюм торговців Закарпаття.

Костюм Закарпаття, унікальний і вишуканий, відображає багатозарову культурну спадщину цього регіону, де зустрічаються впливи різних етнічних груп. Основні елементи костюму представлені як у жіночому, так і в чоловічому одязі.

Жіночий костюм:

- **Сорочка:** Традиційна сорочка виготовляється з лляної тканини та може бути прикрашена вишивкою. Вона часто має вишивку на грудях, рукавах та комірці.
- **Сукня:** Жіноча спідниця може мати яскраві кольори та бути прикрашеною вишивкою або аплікаціями. Довжина сукні може варіюватися від середини стегон до високого підолу.
- **Вишиванка:** Вишиванка є важливим елементом костюму, і вона може мати складні орнаменти, що відображають традиції та символіку регіону.

- **Більмо (пояс):** Жіночий костюм завершується поясом, який може мати різні техніки вишивки та декору. Більмо акцентує талію та додає жіночності.
- **Головний убір:** Жінки можуть носити традиційні головні убори, такі як чепці або вінки з квітів, що додає їхньому вигляду яскравості та елегантності.

Чоловічий костюм:

- **Сорочка:** Традиційна чоловіча сорочка часто виготовляється з льону чи інших природних матеріалів і може мати прикраси вишивкою.
- **Штани:** Чоловічі штани зазвичай є прямими або широкими, можуть бути темними або яскравими, в залежності від регіональних традицій.
- **Жилет:** Традиційний жилет може бути виготовлений зі шкіри або тканини і прикрашений вишивкою чи різними декоративними елементами.
- **Пояс:** Чоловічий пояс може бути широким та декорованим різноманітними орнаментами, що відображають характеристики конкретного регіону.
- **Чоботи:** Традиційне взуття зазвичай є високими чоботами, інколи виготовленими зі шкіри, з додаванням вишивки чи візерунків.

Закарпатський костюм вражає своєю красою та деталізацією, а кожен його елемент має своєрідне значення та відтінок, які відображають багатство і різноманітність культурного спадку регіону.

5) Костюм торговців з Опілянщини.

Костюм Опілля, як частина українського національного вбрання, вражає своєю простотою та функціональністю, віддзеркалюючи традиційний стиль і культурний дух цього регіону. Основні елементи костюму включають у себе як жіночий, так і чоловічий одяг.

Жіночий костюм:

- **Сорочка:** Традиційна сорочка виготовляється з льону або інших природних тканин. Вона може бути простою або прикрашеною вишивкою в традиційних узорах, таких як квіти чи геометричні візерунки.
- **Спідниця:** Жіноча спідниця в Опіллі може бути довгою та простою, часто виготовленою з одного виду тканини. Вона може мати вишивку або обшивку на нижньому краї.
- **Жилет:** Традиційний жилет може бути темного кольору та виготовлений з грубої тканини. Він може мати прикраси відповідно до регіональних традицій.
- **Вишиванка:** Вишиванка в Опіллі може мати простий, але ефектний дизайн. Вишивка може розміщуватися на грудях, рукавах та комірці.
- **Пояс:** Пояс зазвичай є тонким і може мати вишивку або декоративні елементи. Він завершує образ та підкреслює талію.

РОЗДІЛ ІV. ПОСТАНОВЧИЙ ПЛАН ХОРЕОГРАФІЧНОЇ КОМПОЗИЦІЇ «БУКОВИНСЬКИЙ ЯРМАРОК»

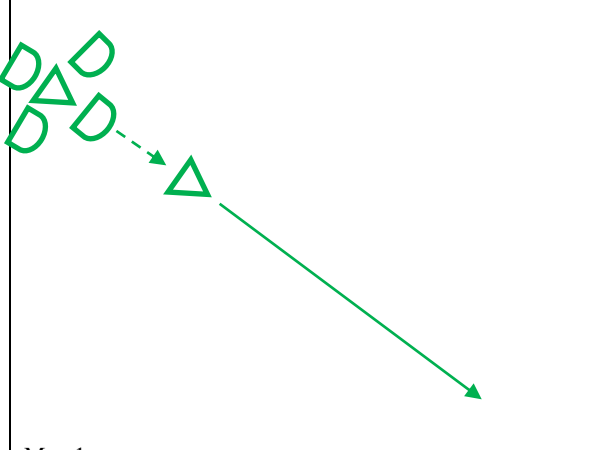
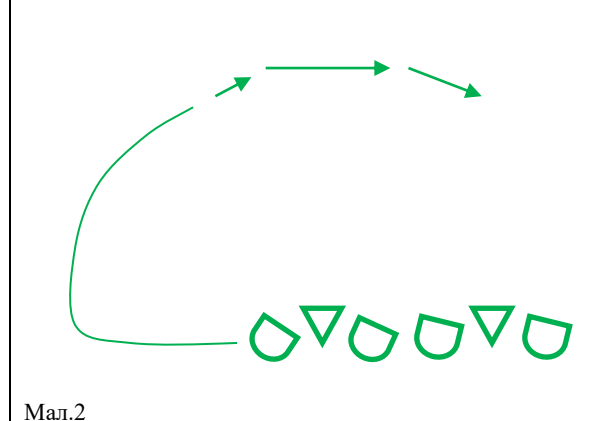
- дівчина солістка ;
 - парубок ;

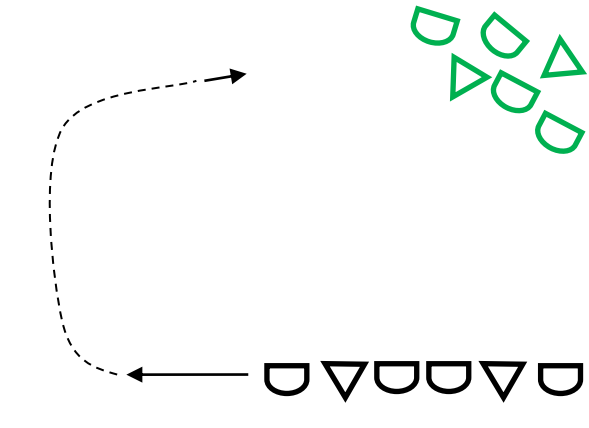
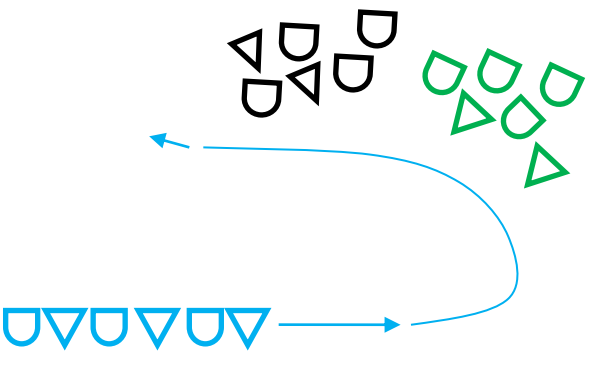
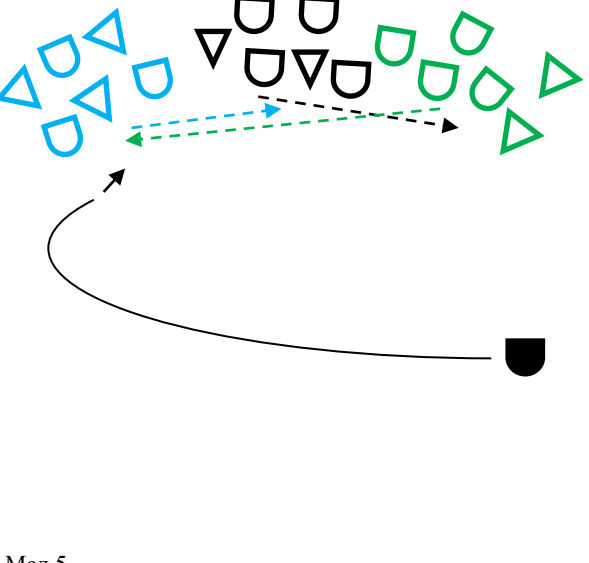
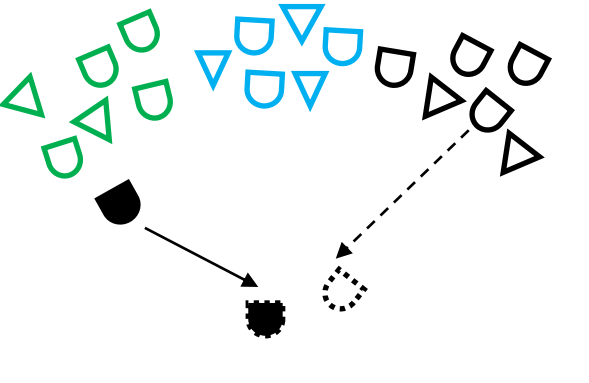
- торговці з Закарпаття;

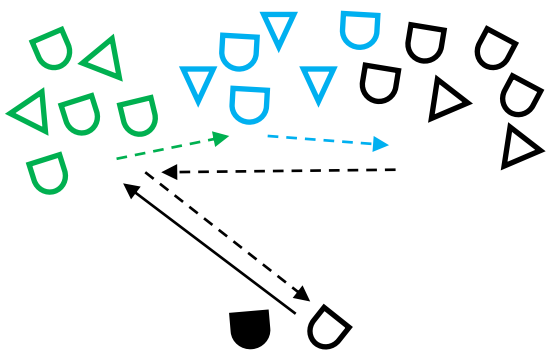
- торговці з Опілянщини;

- торговці з Покутянщини.

- юнаки;

3.1.Графічне зображення танцю	3.2.Опис хореолексики
Перша частина Муз. розмір 4/4	
 <p>Мал.1</p>	<p>1- 4 т. музичний вступ. 5-12 т. з III лівої куліси, по діагоналі виходить-прогулюється торговець з Покутянщини. (на 8 т. виходять інші хлопці та дівчата - торговці з Покутянщини, вони теж рухаються по діагоналі до першого торговця)</p>
 <p>Мал.2</p>	<p>13-20 т. Всі торговці виконують спільну комбінацію з перемінним кроком тримаючись за руки та реквізит, проходячи по авансцені і вздовж лівих куліс, розташовуються по задньому плану сцени біля правої III куліси.</p>

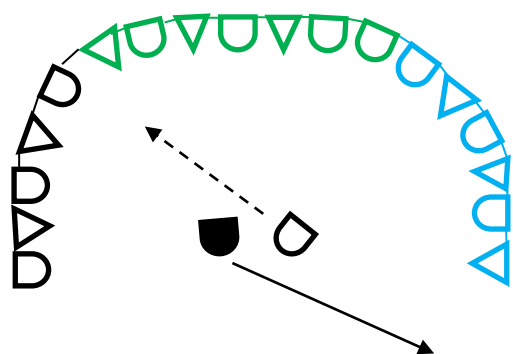
 <p>Мал.3</p>	<p>21-28 т. з I правої куліси виходять торговці з Закарпаття, виконують комбінацію приставним кроком з високим підняттям колін по авансцені, проходять вздовж лівих куліс і приєднуються до Покутян.</p>
 <p>Мал.4</p>	<p>29-32 т. з I лівої куліси йдуть торговці з Опіллянщини комбінацією припадань по VI позиції через паузу на авансцені.</p> <p>33-36 т. продовжують рухатись по півколу та розташовуються по задньому плану сцени, приєднуючись до інших торговців, імітуючи ярмарку.</p>
 <p>Мал.5</p>	<p>37-40 т. з I правої куліси виходить солістка. Вона виконує комбінацію з пружинячих кроків та притупів, демонструє мішечок з грошима.</p> <p>41-44 т. солістка рухається вздовж рядів ярматки, обіграє цікавість. (37-42 т. на задньому плані торговці переміщуються між собою)</p> <p>45-52 т. дівчина-солістка підходить до торговців з Покутянщини, їй пропонують глечики.</p>
 <p>Мал.6</p>	<p>53-60 т. дівчина бере один глечик і разом з ним виконує комбінацію високих тинків по VI позиції на середині сцени. (60 т. до солістки підходить продавчиня з Закарпаття)</p>

Мал.7

61-68 т. дівчина бере у неї намисто, виконує коротку комбінацію жіночих тинків. Руками піднімає намисто вгору, розглядає, приміряє. Продавчиня в цей час віддає глечик покутянам і повертається на середину зали.

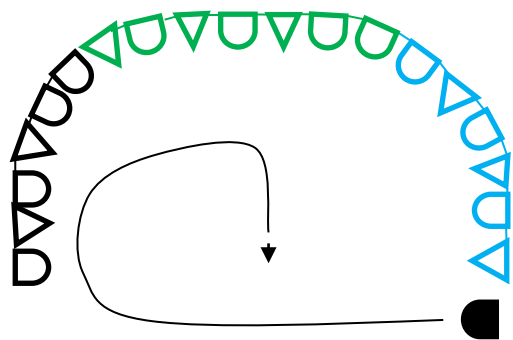
69-84 т. Дівчата виконують спільну комбінацію на середині зали. В цей же час інші торговці переміщуються між собою. Увесь сторонній інвентар ховається за куліси і учасники ярмарки стають у півколо.

Мал.8

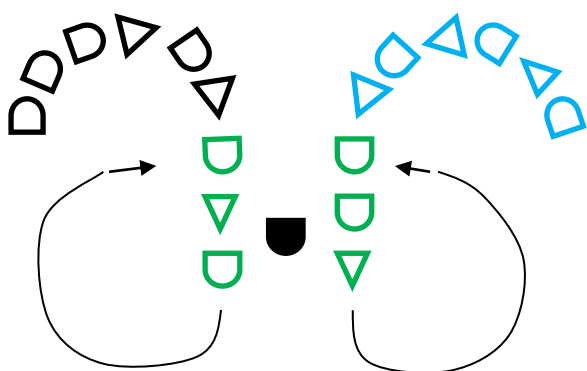
85-88 т. солістка, стрімким бігунцем, рухається в точку сцени № 8. У півколі виконується спільна комбінація дрібушечків і тритупів.

(85 т. продавчиня з Закарпаття повертається до інших учасників ярмарки на задній план, стає у загальне півколо).

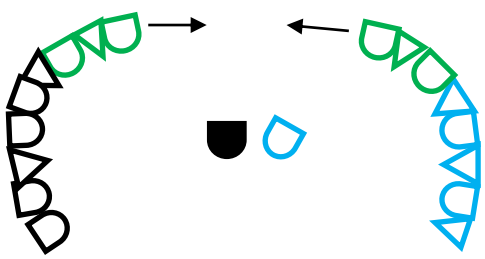
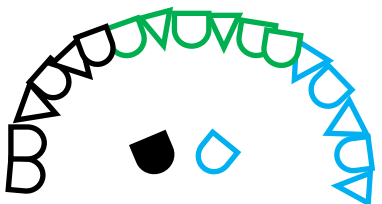
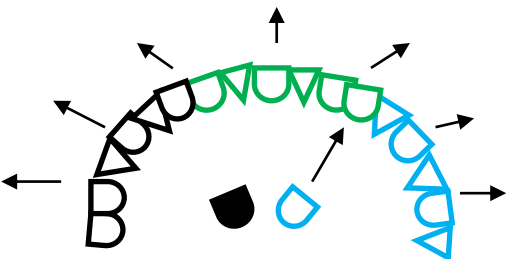
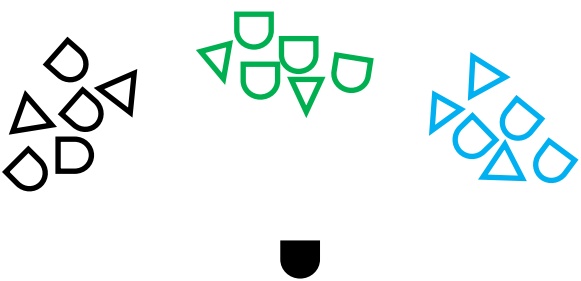
Мал.9

89-92 т. дівчина (засмучена) рухається по авансцені та вздовж півкола сценічним бігом, повертаючи на середині півкола, доходить до центру сцени і виконує два оберти з руками у III позиції.

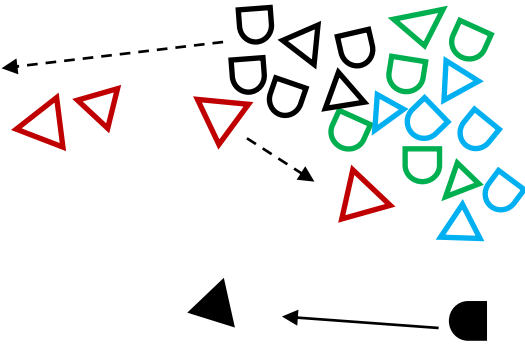
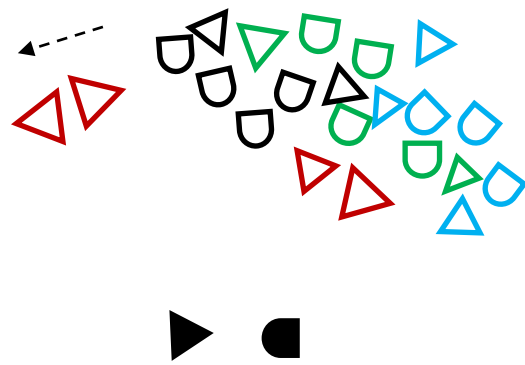
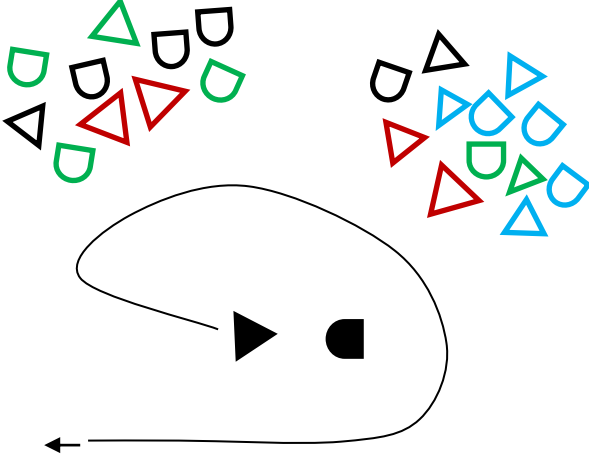
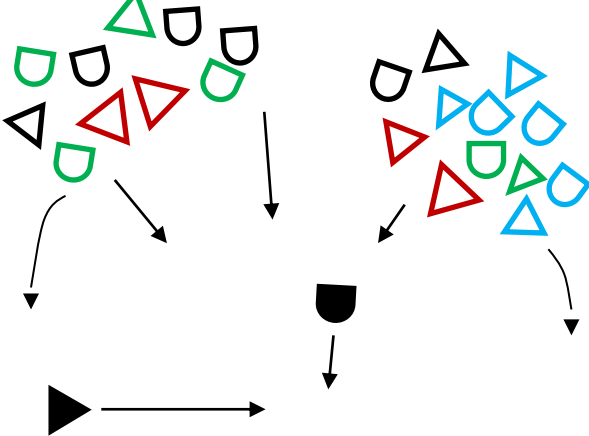

Мал.10

93-100 т. 100 т. Солістка стоїть на місці і обіграє зневірення. Всі учасники ярмарки проходять повз солістку утворюючи з рук умовну арку тримаючи в них різний реквізит.

 <p>Мал.11</p>	<p>101-108 т. торговці опиняються у пів колі ближче до центру. Поряд з солісткою залишається продавчиня з Опілля. В руках у неї захована хустка. Вона торкається плеча солістки, привертає увагу.</p>
 <p>Мал.12</p>	<p>109-116 т. Продавчиня з Опіллянщини виконує з дівчиною спільну комбінацію і в кінці дає їй хустину. В цей час інші торговці ярмарки виконують загальну комбінацію у півколі в один бік потім в інший, а в кінці всі роблять зіскок на дві ноги у центр півкола.</p>
 <p>Мал.13</p>	<p>117-132 т. Солостка бере хустку і віддає гроші торговці з Опіллянщини. Дівчина виконує комбінацію на середині зали.</p> <p>(117-118 т. півколо учасників ярмарки повільно розширюється, продавчиня відходить у загальне півколо 119-132 т. учасники півкола вільно формуються у групи)</p>
<p>Друга частина Муз . розмір 4/4</p>	
 <p>Мал.14</p>	<p>133-140 т. Солостка знаходиться по центру, продовжує свою комбінацію. Інші учасники ярмарки вільно пересуваються у групах по великому півколу, імітуючи ярмарку, продаючи одне одному свої товари.</p>

<p>Мал.15</p>	<p>141-148 т. Солістка, крокує у точку сцени №8, одночасно з цим з I та II лівої куліси починають з'являтися хлопці, вони йдуть широким кроком і переходять у біг з за хльостом назад, виконують присядку по I позиції і виходять у позу по II позиції, серед них найсильніший парубок, в цей час він робить два широкі кроки вперед і повертається до юнаків, у т. №2. Торговці ярмарки вільним кроком, заглядаючи на парубків, в цей час зміщуються у точку сцени № 6.</p>
<p>Мал.16</p>	<p>149-156 т. Хлопець змагається за першість у силі з одним хлопцем, вони виконують підтримку і той відкидує його у точку сцени №6. Інші учасники вільно пересуваються між собою у правому куті сцени і обігрують захват і здивування. Солістка теж обігрує цікавість та захват.</p>
<p>Мал.17</p>	<p>157-164 т. Дівчина-солістка підходить до торговців. Парубок виконує трюк з наступним хлопцем, перекидаючи його рукою, супротивник виконує бідуїнський та летить у точку сцени №4.</p>
<p>Мал.18</p>	<p>165-172 т. Парубок виконує третій трюк з останніми двома хлопцями: вони налітають на нього, а той ухиляється і показує, що він переможець. Хлопці піднімають соліста над головою, але коли парубок спускається, він закручує і штовхає суперників у т. сц. №6.</p>

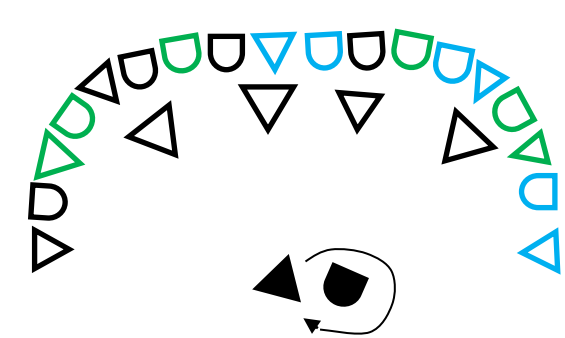
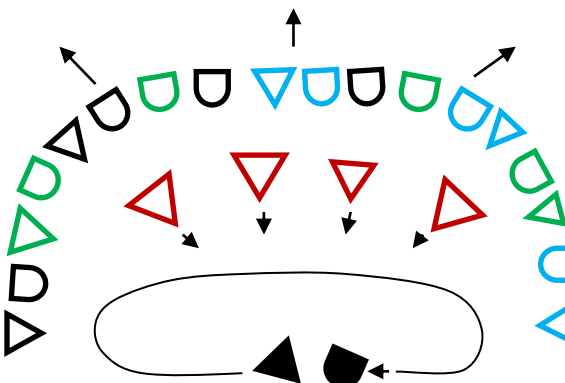
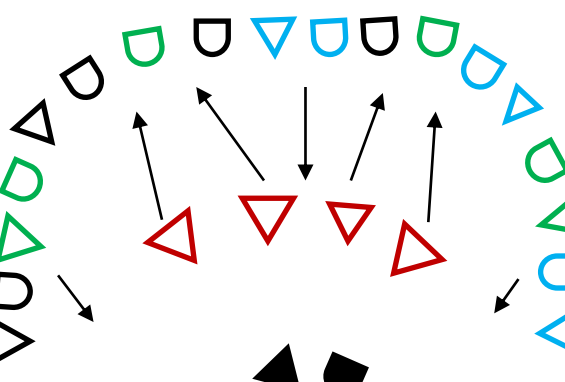
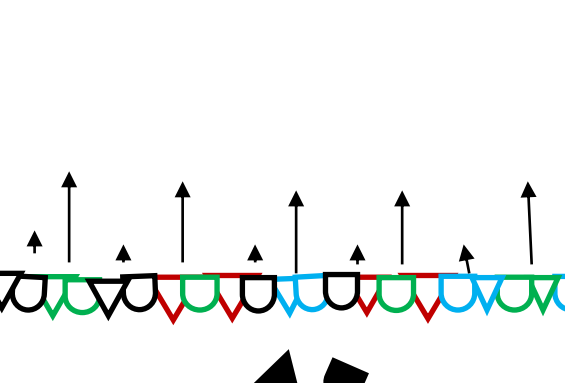
	<p>173-180 т. парубок виконує виконує 4 високих тинка, подвійний тур з точкою у кут №6 і №1, в цей час повільно підходить до нього солістка.</p> <p>А юнаки та торговці вільно пересуваються між собою. Частина торговців переходять на лівий бік заднього плану сцени.</p>
	<p>181-184 т. солістка виронює свою хустку, починає журитися. Кілька торговців продовжують переходити у лівий верхній кут сцени до двох юнаків. Парубок це помічає і робить підбивний крок до дівчини.</p>
	<p>185-196 т. Декілька торговців і юнаки підстрибують, і не ловлять хустку, одночасно найсильніший парубок починає бігти за хусткою іноді підстрибуючи в намаганнях піймати хустку і ловить її у точці сцени №2. Солістка залишається на місці, обіграє переживання, а потім захват від зловленої хустки.</p>
	<p>197 т. парубок підходить до дівчини на середину авансцени з протягнутими руками. Дівчина-солістка також зміщується у точку сцени №1 протягаючи руки.</p> <p>Усі торговці та юнаки підходять ближче та утворюють два півкола.</p>

Мал.19

Мал.20

Мал.21

Мал.22

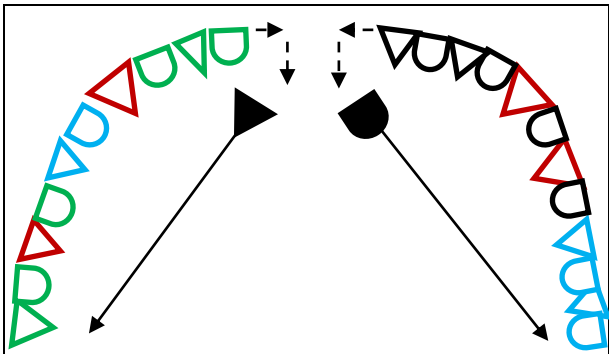
 <p>Мал.23</p>	<p>198-205 т. Соліст виконує комбінацію навколо дівчини з перескоками, тропітком та випадами, дразнить, щоб вона його поцілувала і отримала свою хустину. Дівчина стрибає і теж виконує випади дзеркально хлопцеві. Всі інші виконують спільну комбінацію у півколі: перескок тропіток, 2 випади вправо/вліво і 4 парних оберти.</p>
 <p>Мал.24</p>	<p>206-208 т. солістка цілує хлопця. Парубок біжить по невеликому колу перед юнаками від щастя і підбігає до дівчини солістки звичайним гуцульським бігом. В цей час торговці на півколі розширюють його, роблячи три кроки назад, а юнаки своє півколо звужують, роблячи такі самі кроки.</p>
 <p>Мал.25</p>	<p>209-224 т. парубок та дівчина виконують спільну комбінацію парних обертів та тропітків на місці. (в кінці комбінації хлопець одягає дівчині хустину.) (209-210 т. Півколо торговців підскоком рухається вперед, а юнаки назад, утворюючи одну лінію)</p>
 <p>Мал.26</p>	<p>(211-216 т. лінія з усіх учасників через одного ділиться на дві лінії. Перша лінія залишається на місці, виконує вистукування на місці, друга відходить назад звичайними вистукуваннями.)</p>

	<p>(217-220 т. дві лінії виконують комбінацію у парах з кроком на каблук і закидом назад на місці. 221-224 т. перша лінія зміщується на ліве півколо, а друга у праве. Обидві лінії переміщуються тримаючись за руки кроком з відтяжкою, кожна у свій бік.)</p>
<p>Мал.27</p>	

Третя частина
Муз. розмір 2/4

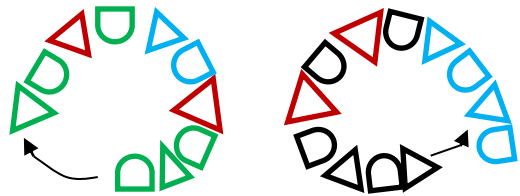
	<p>225-226 т. півкола роблять два кроки вперед і два назад. 227-230 т. півкола проходять через авансцену стрімким сценічним бігом і піднімаються вгору вздовж куліс. Парубок з дівчиною тримаються за руки і відбігають назад до т. сц. №5 коли півкола їх перекривають.</p>
<p>Мал.28</p>	

	<p>230-234 т. лінії продовжують рухатись вздовж куліс, утворюючи прохідні півкола на задньому плані сцени. В цей час парубок з солісткою доходять до т. №5.</p>
<p>Мал.29</p>	

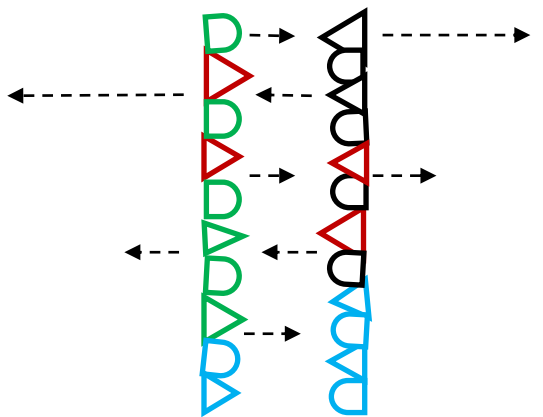
Мал.30

235-238 т. соліста і парубок біжать (хлопець підстрибуючи з ногою біля коліна і руками у II позції, а дівчина виконуючи обертання) вздовж діагоналей у точки №3 та №7. Інші учасники продовжують йти по півколам підскоками і звертати в центр, утворювати два кола.

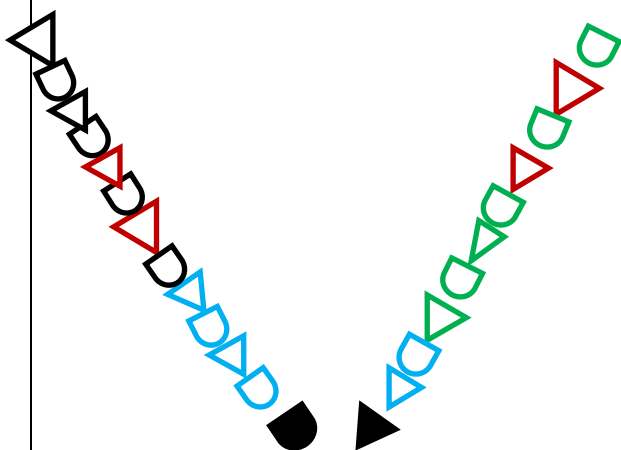
Мал.31

239-242 т. солістка і парубок на авансцені обмінюються короткими комбінаціями вистукувань. Всі інші виконують підтримку по колу, обертаючись від центру сцени.

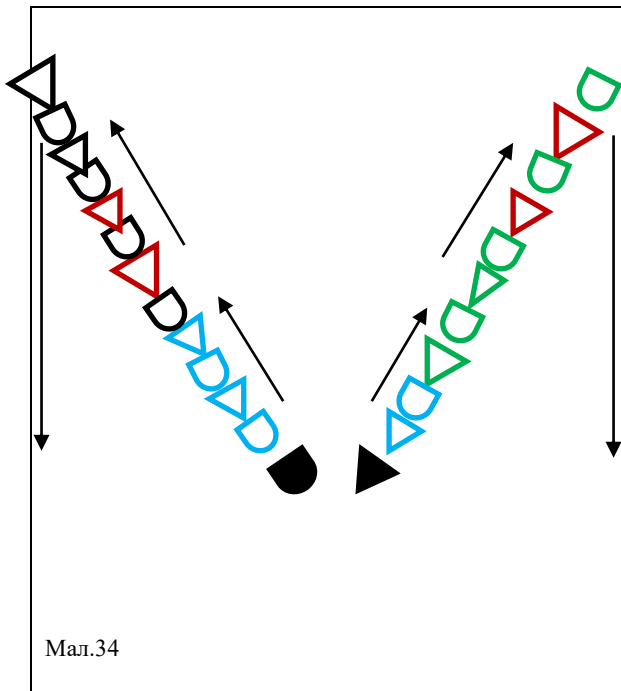
Мал.32

243-246 т.250 т. хлопець і дівчина збігаються на центрі авансцени виконуючи підтримку. Кола розкриваються на шеренгу чосанкою, не тримаючись один за одного (шеренгу не фіксують)

Мал.33

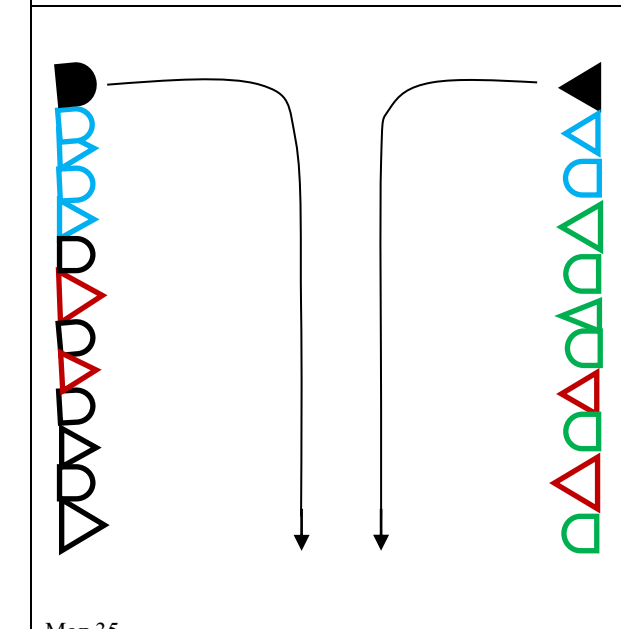
247-250 т. учасники не зупиняючись проходять в проміжки, переходять на дрібушечки, утворюючи дві діагоналі з точки №5 у точки №6 та №4 з солісткою та парубком у центрі (вони теж переходять на дрібушечки разом з іншими.)

Мал.34

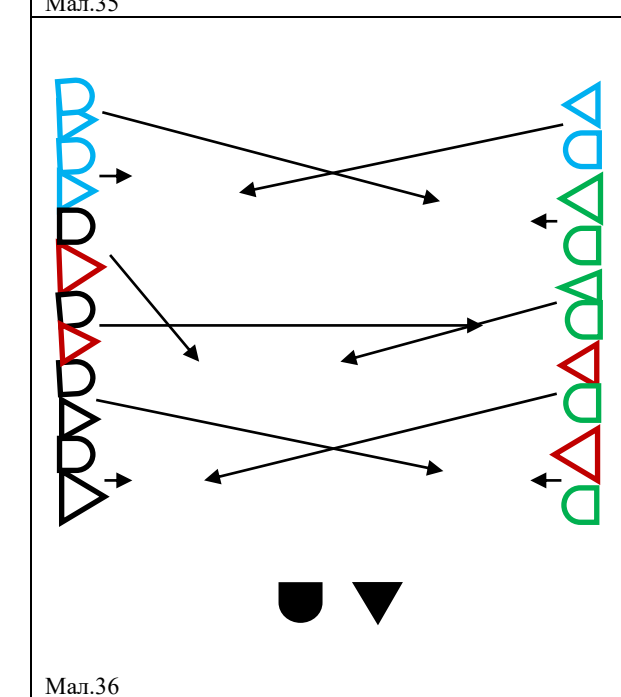
251-254 т. Усі виконавці виконують комбінацію: 2 chasser з поворотом і зіскоком вправо і 2 без повороту вліво, два підскоки вперед з руками у III позиції, 4 біги назад з руками на кептар, в кінці зіскок на дві ноги і взятись за талію людини попереду.

255-262 т. танцівники тримаються за талії один одного і утягують назад діагоналі, роблячи дві лінії вздовж куліс.

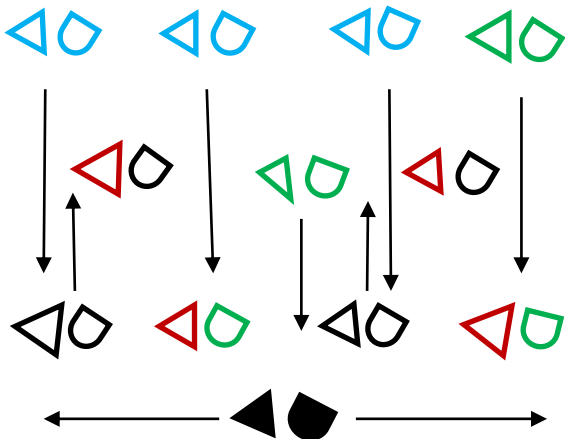
Мал.35

263-278 т. солісти бігунцем біжать вперед хапаючись за руки на авансцену, за ними відразу танцівники розходяться, дівчата дрібними тропітками, а хлопці – з високим підніманням колін, на 3 лінії.

Мал.36

263- 270 т. пари продовжують рухатись на свої місця на лініях. Солісти виконують 2 balance , починаючи один від одного. Далі дівчина робить 3 tour de force в точку сцени №8, а парубок бігунцем підбігає до неї та хапає за руку. Вони виконують три оберти в парі.

Мал.37

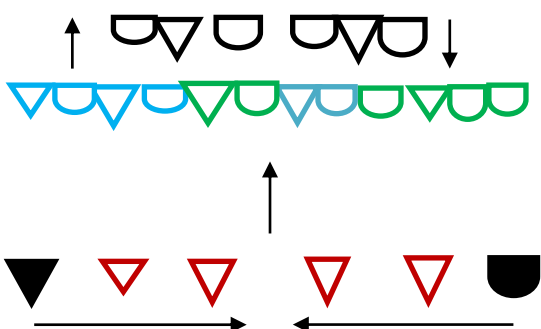
271-314 т. виконується загальна фінальна комбінація:

(271-286 т. хлопці та дівчата роблять перескок і оберт спиною у парах високим тропітком. Далі дівчата роблять приставні кроки збоку вбік з руками на кептарику, а хлопці 4 присядки, 4 стрибка з відкриттям ніг у II позицію рук у III. Дівчата роблять притоп до хлопців і ті стають у пари.)

286-298 т. парна крутка «висока» 4 рази.

299-314 т. дівоча крутка крок з підскоком, а у хлопців стрибок з відкриттям ніг у II позицію, рук у III., присядка м'ячик. У всіх два кроки назад, взятися у пари, зіскок в парах один до одного, два кроки вперед і фінальна поза у парах.

Перебудови на уклін. Солісти розходяться у точки №2 та №8. Юнаки виходять вперед утворюючи першу лінію. Торговці з Опілянщини та Покутянщини утворюють другу лінію, а торговці з Закарпаття третю лінію. Виконується уклін.

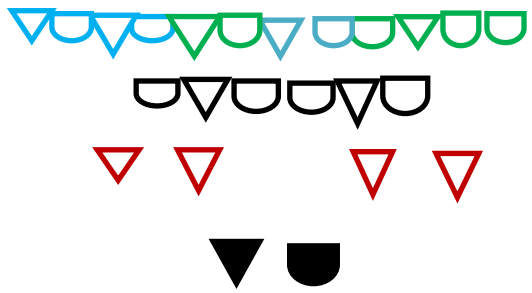

Мал.38

Торговці Опілля та Покуття йдуть назад у третю лінію, а з Закарпаття проходять у проміжки вперед у другу лінію, юнаки відходять назад.

Солістка та парубок сходяться на центр авансцени.

Виконується другий уклін.

Мал.39

ВИСНОВКИ

Таким чином, у ході кваліфікаційного дослідження дипломної роботи, було охарактеризовано та простежено, що Буковина, як частина Австро-Угорщини, в історії своєї культури визначалася багатоманітністю мовною різноманітністю та релігійною розмаїтістю. Цей регіон став особливим полем взаємодії різних етнічних груп, мов, релігій і культурних традицій. Буковина, таким чином, втілювала концепцію пограниччя культур, де взаємодія та взаємовплив різних культурних спільнот призвели до утворення унікальної культурної мозаїки. Геополітичні зміни, зокрема формування імперій, суттєво вплинули на соціальні та культурні системи Буковини. Розпад Австро-Угорщини та визволення Буковини стали ключовими етапами в історії регіону, що визначили подальший розвиток та співіснування різних національних та культурних груп. Ці зміни позначилися на формуванні культурної ідентичності Буковини, роблячи її особливим полем, де переплітаються і взаємодіють різні культурні та історичні шари. Буковинський регіон став не лише простором зустрічі різноманітних культур, але й ареною, де відбувалися процеси взаємовпливу, адаптації та спільного творення культурної спадщини. Цей регіон став важливим фактором у формуванні історії та культури України в цілому. Також, було проаналізовано, що Буковинські народні танці, завдяки своїй унікальній енергії та хореографічному вишуканню, стають не лише привабливим видовищем для глядачів, але й живим відображенням культурної спадщини та історії Буковини. Еволюція буковинського танцю в сучасному контексті представляє собою важливе завдання для збереження та відтворення цієї значущої частини національної культури.

Танцювальна культура Буковини, коріння якої тягнуться глибоко в історію та народну традицію, є цінним спадком, який важливо вивчати та передавати нащадкам.

Дослідження еволюції буковинських народних танців в сучасному світлі сприяє не лише збереженню цієї унікальної традиції, але й її популяризації. Об'єднані зусилля дослідників, хореографів, танцюристів та етнологів

сприятимуть розширенню нашого розуміння танцювальної культури Буковини і збереженню її в живому вигляді для наступних поколінь.

У другому розділі кваліфікаційного дослідження було обґрунтовано, що Традиції ярмарки в контексті української народної хореографії виступають як важливий засіб вираження та збереження культурної спадщини. Українська хореографія, вписана у ярмаркові традиції, зазнає кількох ключових аспектів:

1. **Символіка та Візуальність:** Українські народні танці на ярмарці передають символіку та візуальність української культури через унікальні рухи, вбрання та музичний акомпанемент.
2. **Репрезентація Традицій та Звичаїв:** Танці стають відображенням та репрезентацією традиційних аспектів українського побуту, свят та подій, які є неот'ємною частиною ярмаркового середовища.
3. **Винятковість Регіональних Стилів:** Різноманітні регіональні стилі та традиції українського народного танцю можуть бути втілені на ярмарці, що підкреслює різноманіття та багатозаровість української культури.
4. **Інтерактивність та Участь Глядачів:** Елементи української хореографії можуть залучати глядачів до активної участі, викликаючи емоції та враження.
5. **Історичний Контекст:** Танці можуть відтворювати історичні аспекти, демонструючи зміни та еволюцію української хореографії протягом часу.

Загалом, традиції ярмарки, у якості складової української народної хореографії, відіграють ключову роль у збереженні та відтворенні культурного спадку, а також у залученні глядачів до дослідження та освоєння української танцювальної традиції.

В контексті колективів України буковинський народний танець відіграє важливу роль у підтримці та розширенні культурної спадщини. Україна, яка володіє різноманітним етнічним традиціям, знаходить у буковинському танці важливий засіб для вираження та утвердження своєї культурної ідентичності.

1. Збереження Традицій:

- Буковинські народні танці в колективах допомагають зберігати та передавати традиції регіону від покоління до покоління.

- Створюють можливість для молодого покоління вивчати і відчувати красу та значення своїх коренів через мистецтво.

2. Підтримка Культурної Різноманітності:

- Виступи буковинських танців у колективах акцентують різноманіття етнічних груп в Україні та сприяють взаєморозумінню та повазі до різниці.

3. Популяризація Української Культури:

- Через виступи та взаємодію з глядачами та іншими колективами, буковинські танці можуть стати частиною більших культурних подій, що сприяє популяризації української культури.

4. Творчий Розвиток:

- Участь у колективах надає танцюристам можливість розвивати свої таланти та використовувати традиційний матеріал у творчих проєктах.

5. Міжрегіональна Співпраця:

- Співпраця між колективами з різних регіонів України розширює культурний обмін та поглиблює взаєморозуміння між різними частинами країни.

6. Партнерство та Турбізнес:

- Виступи колективів можуть виступати як форма культурного партнерства, привертаючи туристів та сприяючи розвитку культурного туризму в регіоні.

Буковинські танці, представлені у колективах, не лише збагачують культурний ландшафт України, але й відображають багатство та різноманіття національної спадщини, сприяючи утвердженню культурної самобутності країни.

Під час задуму та побудови композиційного плану та постанов чого, я конкретно приділяв велику увагу ідейно-тематичній складовій майбутній хореографічній сьюїти, визначив форму, жанр, вид, місце дії, час дії, відтворив опис малюнків, танцювальних комбінацій, тощо...

Визначившись із систематичністю хореографічного тексту, було визначено аспекти драматургічної побудови, музичного аналізу, розгорнутого змісту та костюму.

Сьогодні український ярмарок у сучасному контексті, демонструє високий творчий та духовний потенціал, піднімає престижність українського народного мистецтва. Вивчення досвіду поколінь і дослідження сучасного стану традицій українського ярмарку, дозволяє нам констатувати характер українського народу, його перевірену віками життєстійкість яка забезпечували йому виживання у найскрутніших історичних обставинах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авраменко В. К. Українські національні танки (музика і стрій) / В. К. Авраменко. – Вінніпег, 1946. С. 52.
2. Беляєв Д. Остап Вишня в Мануйлівці // Живий Остап Вишня. С. 103.
3. Білецький О. Український театр : хрестоматія / Білецький О., Мамонтов Я. – Х. : Мистецтво, 1941. – Ч. 2: Український новий театр (від початку ХІХ до перших років ХХ ст.). – 359 с.
4. Богдан–Березовський В. М. Статті про балет. – М.:Просвіта. 1975. С.25.
5. Бойко О. С. Художній образ в українському народно–сценічному танці: Автореферат. к. мистецтвознавства, спец. : 26.00.01 – теорія й історія культури / О. С. Бойко. – К. : Київський нац. ун-т культури і мистецтв, 2008. – 19 с.
6. Борисенко В. К. Традиції і життєдіяльність етносу: на матеріалах святковообрядової культури українців. К.: Універс., 2000.191 с.
7. Василенко К. Ю. Лексика українського народно–сценічного танцю / К.Ю. Василенко, - К.: Мистецтво, 1996. С.496.
8. Васіна З. Український літопис вбрання. Том 2 ХІІІ–поч. ХІХ 61т. : книгаальбом / Зінаїда Васіна. – К. : Мистецтво, 2006. 448 с.
9. Верховинець В. Теорія українського народного танцю / В. Верховинець. – [5-те вид., доп.]. – К. : Муз. Україна, 1990. С. 150.
10. Воропай О. Звичаї нашого народу. Етнографічний нарис / Олекса Воропай. – Мюнхен : Українське видавництво, 1966. –Т. 2. С.442.
11. Гоголь М. Зібрання творів у семи томах / Микола Гоголь // Вечори на хуторі поблизу Диканьки / Микола Гоголь. – Київ: «Наукова думка» НАН України, Т.1. – 2008. – С. 256.
12. Гоголь Н. Собрание сочинений : В 7 т. / Н. Гоголь ; под общ. ред. С. И. Машинского. – М. : Худож. лит., 1966–1967. – . – Т.6. – 1967. – 600 с.
13. Гоголь Н. Собрание сочинений в 6 томах / Н. Гоголь. – М. : Гос. изд-во худ. лит-ры, 1949–1950. – Т. 6. – 1950. – 350 с.

14. Гоголь Н. Тарас Бульба / Н. Гоголь. – М. : Художественная литература, 1984. – 331 с.

15. Голдрич О. С. Хореографія : посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю / О. С. Голдрич. – Львів : Край, 2003. С. 160.

16. Громов В. Михаил Чехов / В. Громов. – М. : Искусство, 1970. – 216 с.
62

17. Гуменюк А. І. Українські народні танці. – К.: Академія наук української РСР. 1962. С. 36–76.

18. Гуменюк А. Народне хореографічне мистецтво / А. Гуменюк. – К.: АН УРСР, 1963. С. 234 с.

19. Давидюк В. Ф. До питання чоловічих та жіночих узорів в українському народному вбранні / В. Ф. Давидюк // Концепції і рецепції / В. Ф. Давидюк. – Луцьк, 2007. – С. 229–238.

20. Загайкевич М. Микола Гоголь і балетна творчість українських композиторів / М. Загайкевич // Студії мистецтвознавчі. – К. : ІМФЕ НАН України, 2009. – № 4(28). – С. 68–73.

21. Захаров Р. В. Мистецтво балетмейстера. – М.: Просвіта, 1954. – С. 151–153.

22. Злобін Ю. «Сорочинський ярмарок» М. Гоголя як художнє відображення універсальної моделі українського ярмарку [Електронний ресурс] / Юрій Злобін // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.stattionline.org.ua/obraz/33/2021-sorochinskij-yarmarok-mgogolya-yak-xudozhnye-vidobrazhennya-universalno%D1%97-modeliukra%D1%97nskogo-yarmarku.html> (дата звернення: 29.09.2019).

23. Колногузенко Б. М. Хореографічне мистецтво / Б. М. Колногузенко. – Х. : ХДАК, 2008. – 224 с.

24. Колосок О. Пошуки образного рішення хореографічної композиції : метод. вказівки з предмету «Мистецтво балетмейстера». Київ : Вид. центр НАУ, 1997. С.18.

25. Любчук О. Феномен архетипу: трактування й роль у національній культурі / О. Любчук, В. Шостак. // Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. – 2013. – 11. – С. 38–42.

26. Олійниченко О. Феномен архетипу : філософський та літературознавчий виміри / Олена Олійниченко // Політолог: збірник статей молодих науковців з історії, філософії, культурології. – 2014. – 1. – С. 153–159.

27. Поламишев А. М. Театр Н. В. Гоголя : Природа театральности прозы писателя / А. М. Поламишев. – М. : Сов. Россия, 1982. – 118 с.

28. Садовський М. К. Мої театральні згадки, 1881–1917 / загал. ред. та вступ. ст. М. Рильського. – К. : Держ. вид-во образотв. мистецтва і муз. л-ри, 1956. – 204 с.

29. Скобельська О. І. Художній світ Гоголя у контексті української культурної традиції : автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.01.05 «Порівняльне літературознавство» / О. І. Скобельська ; НАН України, Ін-т л-ри ім. Т. Г. Шевченка. К., 2017. 20 с.

30. Станішевський Ю. Режисура в українському радянському оперному театрі / Ю. Станішевський. – К. : Наукова думка., 1973. – 276 с.

31. Художній світ Гоголя : [зб. наук.- метод. матеріалів / упоряд. В.В. Чирка]. – Полтава: ПОППЛ, 2008. – 168 с.

32. Черничко І. В. Українське театральне мистецтво другої половини ХІХ – початку ХХ ст.: джерела, функції, інновації / І. В. Черничко ; НАН України, Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. Відділ театрознавства. – К. : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського НАН України, 1999. – 16 с.

33. Ярмарок в системі традиційної культури українців (друга половина ХІХ – початок ХХ ст.) [Текст]: дис. ... канд. іст. наук: 07.00.05 / Юрченко Віталіна Олександрівна; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. – К., 2009. – 239 арк. – Бібліогр.: арк.196–239.